

Næstved Lægehus

Væderneerrik Heerwagen
Gædlyvejen, Rikke Raa

Reumatolog Ole Maj

Konsultation efter aftale:

Mandag, onsdag, torsdag og fredag 8-17
tirsdag 8-17

Tlf 7879 9200

Radium-223-behandling

Forårsseminaret

"Det er farligt at gå for lidt til læge"

Nr. 3 September 2017

PROPA NYT udgives af Prostatakræftforeningen PROPA og distribueres til foreningens medlemmer samt til hospitaler m.fl. efter bestilling.

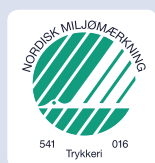
Redaktion:

Axel Petersen (ansv.), tlf. 21283197,
e-mail: axp@propa.dk
Arne Ellerup, tlf. 24465351,
e-mail: ellerup@stofanet.dk

Redaktionelle retningslinier: Artikler kan citeres mod kildeangivelse, jf. ophavsretsloven. Artikler dækker ikke nødvendigvis PROPAs synspunkter, ligesom redaktionen ikke påtager sig noget ansvar for de i artiklerne foreslåede behandlinger m.m. Redaktionen forbeholder sig ret til at udelade artikler/indlæg, der er fremsendt uopfordret.

Annoncering: PROPA NYT optager annoncer, der ikke strider imod Prostatakræftforeningens formål og virke. Redaktionen påtager sig ikke ansvar for kvalitet og anbefalinger for de annoncerede produkter/serviceydelser. - For nærmere information kontakt foreningens sekretariat.

Grafisk tilrettelæggelse: Dorte Hansen
mail@dortehansen.dk
Tryk: KLS Grafisk Hus
Oplag: 4.200

Næste PROPA NYT udkommer den 1. december 2017
Artikler m.v. sendes til axp@propa.dk senest den 15. oktober 2017
Fotos: Jørgen Jørgensen Fotografi © m.fl.
På www.propa.dk kan interesserede se tidligere udgaver af PROPA NYT.
Adresseændring eller afmelding af PROPA NYT: Kontakt foreningens sekretariat på tlf. 33 12 78 28 eller skriv til sekretariat@propa.dk

Indhold

- 3 Landsformandens budskaber
- 4 Radium-223-behandling af symptomatiske knoglemetastaser ved kastrationsresistent prostatakræft

- 6 Forårsseminar på Brogården 8.-9. maj 2017

- 11 Prostatabiopsier – et solidt prognoseværktøj

- 12 Folkemødet i Allinge den 15.-18. juni 2017

- 13 Generalforsamling i sammenslutningen af europæiske prostatakræftforeninger, UOMO

- 14 Nordisk møde i Uppsala 2017

- 15 HOLD DA KRÆFT MAND – en sørgmunter beretning om livet med prostatakræft

- 16 Vurdering af eget helbred skal sikre, at prostatakræftpatienter får den bedste behandling

- 18 Det er farligt at gå for lidt til læge

- 20 Prostatakræft rammer (næsten) helt tilfældigt

- 20 Stop for udlevering af PROPAs informationsfilm på DVD

- 21 Kort mødeoversigt

- 23 Mødekalender

- 29 Prostatakræftforeningen PROPA Landsbestyrelse og suppleanter

- 29 Regionsbestyrelser og lokalgrupper

- 31 Udvalg m.m.

- 32 Fotoudstillingen "12 mænd står frem" er nu på vej rundt i hele Danmark

Forsidebillede: "Lægetjek"

Foto: Jørgen Jørgensen ©

Landsformandens budskaber

Af Axel Petersen,
landsformand for PROPA

Foto: Jørgen Jørgensen

En ulykke kommer sjældent alene

Vi, som lever med en prostatakræftdiagnose, ved, at - et er konstatering af sygdommen – et andet er alt det, man skal igennem efterfølgende.

PROPA taler ofte med patienter, der skal i gang med det efterfølgende. De er usikre på, hvad der skal ske og hvordan. Beskeden fra lægen er for nogle næsten en dødsdom – for de har kun hørt: "Du har fået kræft."

Heldigvis har mange en pårørende med til denne samtale, som kan være med til at stille lægen en række spørgsmål og få oplyst flere detaljer om, hvad der skal ske – og hvilke behandlingsalternativer, der er.

Grundlæggende er det naturligvis lægens vurdering, der har mest vægt, men man har lov til en "time out", hvor man lige – i fred og ro – skaffer sig overbevisning om, hvilken behandling der er bedst for en!

Vi har to artikler i dette PROPA Nyt. Den ene omhandler tiden før sygdommen bliver opdaget – og hvor farligt det er – ikke at gå til læge, hvis man føler sig syg – eller bare har det anderledes, end man plejer. Den anden handler om at have en bedre kommunikation med læger og sygeplejersker, så man opnår individuel tilpasning af behandlingen til lige netop ens egne behov med fokus på den bedste livskvalitet for en selv.

Husk også på, at vores sygdom ofte indebærer en række senfølger, som ofte bliver værre med alderen. Livskvalitet dækker mange områder - dels egne behov, men også dem, der griber ind i forholdet til ens pårørende, såvel psykiske, seksuelle som følelsesmæssige forhold. Vi håber, disse artikler kan inspirere prostatakræftpationen-

ter til at fokusere på deres situation og finde løsninger, der et til at leve med.

Bestyrelsesarbejdet er presset

I PROPAs landsbestyrelse har vi også været ramt af en del ulykker. I sidste nr. omtalte vi, at regionsformand for Midtjylland, Thorkild Rydahl, var afgået ved døden. Her i sommerperioden har vi haft to regionsformænd, som på grund af sygdom har måttet stoppe, og en tredje er langvarigt sygemeldt. Vi har sørget for, at andre i regionerne har taget over og passer vores medlemsaktiviteter derude.

Jeg kan ikke skjule, at vi har et STORT behov for - blandt vores medlemmer - at skaffe flere, der vil gøre et frivilligt stykke arbejde ude i regionsbestyrelserne og dermed tage del i PROPAs vigtige arbejde med at hjælpe prostatakræftramte og deres familier. Alle, der er medlemmer (bl.a. ægtefæller i familiemedlemsskaber), kan blive bestyrelsesmedlemmer regionalt og lokalt. Det er dog ikke hensigtsmæssigt, at begge er med i samme bestyrelse. Hvis du måske har en sundhedsfaglig baggrund, kan du også udnytte de erfaringer, du har, men det er ikke noget krav. Vi afholder gratis kurser for alle vores bestyrelsesmedlemmer, hvor specialister i vores sygdom informerer om nyheder eller bedre behandling. Her i bladet kan du finde oplysninger på PROPAs kontaktpersoner – eller du kan møde dem ved at deltage i et af vores medlemsmøder.

PROPA er en patientforening, hvor vi hjælper hinanden. Vi har ingen uoverkommelige udfordringer. Vores mål er at inspirere alle til at leve et bedre liv, selv med prostatakræft.

Venlig hilsen
Axel Petersen

Radium-223-behandling af symptomatiske knoglemetastaser ved kastrationsresistent prostatakræft

Af Jann Mortensen, professor, overlæge, dr.med.
Klinik for klinisk fysiologi, Nuklearmedicin og PET, Rigshospitalet

Baggrund

Der er de seneste år godkendt nye behandlingsformer til fremskreden prostatakræft, såkaldt kastrationsresistent prostatakræft (CRPC), hvor sygdommen progredierer trods undertrykkelse af testosteron. En ny behandling er injektion af det radioaktive lægemiddel radium-223 dichlorid ($^{223}\text{Ra-Cl}_2$). Radium-223 omsættes i kroppen, som var det calcium. Det optages ligesom calcium og fosfat i knoglerne i områder, hvor ny knogle dannes, hvilket sker omkring knoglemetastaser. Radium-223 henfalder, så 95% af energien afgives som α -partikler. Disse partikler har en kort rækkevidde (mindre end 0,1 mm), så de nærmeste 3-10 celler ødelægges af den ioniserende stråling. Den korte rækkevidde af α -partiklerne gør samtidigt, at skaden på rask væv, herunder det blodcelledannende væv i knoglemarven, er relativt begrænset.

Evidens

Radium-223-behandlingen (produktnavnet er Xofigo) blev godkendt i USA og Europa i 2013 på baggrund af flere års videnskabelige studier. Det største studie var et lodtrækningsforsøg med knap 1000 CRPC-patienter. Gruppen af patienter, som fik radium-223, le-

de længere, og der gik længere tid, inden de evt. fik en komplikation i skelettet fra knoglemetastaserne sammenlignet med dem, som fik standardbehandling uden radium-223. Radiumgruppen oplevede også som helhed en reduktion i smerter. Der var næsten de samme typer og hyppighed af bivirkninger i de 2 grupper. Bivirkningerne var som regel lette til moderate, men nogle % af patienterne fik svære bivirkninger fra radium-223. Bivirkningerne stammer særligt fra påvirkning af knoglemarven (anæmi, neutropeni og trombocytopeni) eller fra mave-tarm-kanalen i form af kvalme, opkastning, diarré eller forstoppelse.

Proceduren

Radium-223 virker kun i knoglerne og vil ikke have effekt på metastaser, som sidder i bløddelene udenfor knoglesystemet. En CT-skanning skal sikre, at der ikke er spredning udenfor knoglerne, og knogleskintigrafi (eller fluorid PET) benyttes til vurdering af knoglemetastaserne. Der er også krav om tilstrækkelig knoglemarvsfunktion, hvilket vurderes ved blodprøver af hæmoglobin, antal hvide blodlegemer og blodplader. På en uro-onkologisk konference vurderes det samlet, om radiumbehandling vil være relevant, og i givet fald sendes en henvisning til behandling.

Rigshospitalet fik Sundhedsstyrelsens tilladelse til behandlingen i marts 2014. Den foregår i et tæt samarbejde mellem Onkologisk klinik og Nuklearmedicinsk klinik. Henvisningen kommer til Onkologisk klinik, hvor patienten møder til en vurderings- og informations-samtale. Tilbydes behandlingen,

bestilles en dosis radium-223 på Nuklearmedicinsk klinik, hvor selve behandlingen foregår. Her behandles på tirsdage, hvor der oftest møder 8-16 patienter ad gangen. Hele besøget varer 3-3½ time (kl. 10-13.30). Man får lagt venflon og et kort spørgeskema udleveres. Gruppen af nyhenviste patienter (typisk 1-6 per gang) bliver sammen med evt. pårørende informeret af mig eller en kollega om proceduren, forholdsregler inkl. strålehygiejne, forventelige effekter og bivirkninger, og der besvares spørgsmål. Imens dette foregår, tager 2 bioanalytikere og 1 fysiker "rumdragt" på og i isotoplaboratoriet trækkes individuelle radium-223 doser op i sprøjter til hver patient (efter vægt). Ca. kl. 12 er sprøjterne klar, og vi påbegynder injektionerne.

Injektionen tager ca. 5 min. per patient, hvorpå man venter 15 min., før man tager hjem. Alt efter helbreds-tilstanden og afstanden benytter patienterne egen bil eller cykel, Falck/VBT, bus/tog, taxa eller fly til transporten. Enkelte overnatter på patienthotel inden behandling. Radium-223 må gives hver 4. uge og i alt som 6 behandlingsserier til patienter med CRPC og symptom-givende knoglemetastaser. 3 uger efter behandlingen tages atter blodprøver. Man møder til en ny vurderingssamtale på Onkologisk klinik på Rigshospitalet med henblik på, om helbreds-tilstanden og blodprøverne indikerer, at man kan få næste planlagte behandlingsserie ugen efter. Hvis ikke, kan behandlingen udsættes 2 til 4 uger forudgået af nye blodprøver. Vi kontrollerer med ny CT-skanning og knogleskintigrafi efter 3 serier og efter sidste behandlingsserie.

Figurene viser de 2 bioanalytikere og 1 fysiker i "rumdragt" ved injektionen af radium-223. Efter hver injektion kontrolleres for evt. spild af radium-223, i givet fald skiftes handsker.

Det seneste ½ år har Nuklearmedicinsk afdeling i Odense også givet radium-223-behandling.

Resultater og forskning

Gennem de 3 år har vi på Rigshospitalet givet over 730 doser radium-223 til over 200 patienter fra hele Danmark. Per 11. juli 2017 har vi 29 patienter i behandling, mens 174 er færdigbehandlet. De fleste patienter har fået flere andre linjer behandling (antihormon eller kemoterapi) inden henvisning til ra-

dium-223. Godt 1/3 har gennemført alle 6 serier, mens resten er stoppet efter mellem 1 til 5 behandlinger af forskellige årsager. Oftest pga. forværring i kræften, påvirket knoglemarv eller bivirkninger fra mave-tarm-kanalen. Flertallet oplever smertelindring.

Der forskes meget i radium-223. Man tester, om det er en fordel at behandle i større doser? I længere intervaller end 4 uger? I flere serier end 6? Tidligere i sygdomsforløbet - første linje? Sammen med anti-

hormon- eller kemoterapi? Til andre kræftsygdomme f.eks. brystkræft?

På Rigshospitalet deltager vi i et europæisk lodtrækningsstudie af Enzalutamid med og uden radium-223 til førstelinjebehandling af CRPC samt i et studie af værdien ved brystkræft.

Vi forsker også i bedre at kunne forudse, hvem der får påvirket knoglemarvsfunktion, og hvordan vi bedst vurderer behandlingseffekten med nye PET-skanningsmetoder.

Ordforklaringer:

Progredierer:	Fremadskrider
CRPC:	KastrationsResistent ProstataCancer
Anæmi:	For lidt hæmoglobin i blodet
Neutropeni:	Nedsat værdi af hvide blodlegemer
Trombocytopeni:	Hvor antallet af blodplader er stærkt nedsat
Venflon:	En kanyler, der bliver anlagt for at kunne give et drop

Litteratur

Mortensen J, Højgaard L. Radium-223-behandling af knoglemetastaser ved kastrationsrefraktær prostatacancer. *Ugeskrift for Læger* 2014;176:1399-402.

Parker C et ALSYMPCA Investigators. Alpha emitter radium-223 and survival in metastatic prostate cancer. *N Engl J Med*. 2013;369:213-23.

Forårsseminar på Brogården 8.-9. maj 2017

Af Axel Petersen, landsformand for PROPA

Dag 1:

Alt var klart til at tage imod de ca. 50 tilmeldte deltagere til årets forårsseminar, og efter en kop kaffe kunne landsformanden byde velkommen i den store mødesal.

”Mit tilbageblik på det forgangne år og med en opsummering af, hvad vi nåede, så er min konstatering, at vi er kommet langt. Her skal nævnes oprettelsen af patientstøttekorpsen – og medicinudvalget, der nu er kommet godt i gang. Vores medlemsblad PROPA Nyt er kommet ud 4 gange – en gang med indstik. Sekretariatet er blevet styrket, og Masterclass 2016 og landsmøderne i 2016 og 2017 er afholdt med mange deltagere og i god stemning og med fuld opbakning til landsbestyrelsen fra medlemmerne.

Her i 2017 skal flere projekter udmøntes, og det vil præge året. Fotoudstillingen ”12 mænd står frem” er sat i gang på landsmødet og vil nu komme rundt i hele landet. Der har allerede været stor interesse fra pressen, og vi har været på nationalt TV. Det er mit håb, at denne fokus på vores sygdom vil skabe bedre forståelse og hjælp til både de ramte, men også, at alle mænd er tidligt opmærksomme på sygdomstegn, bliver undersøgt og kommer i behandling, inden latent sygdom udvikler sig.

Af andre opgaver har vi deltagelse i Folkemødet, deltagelse i nordisk og europæisk samarbejde om bedre behandlings-

muligheder og udvikling af en patientguide til støtte for patienterne. Alt dette foregår samtidigt med de daglige gøremål med administration og medlemspleje, PROPA NYT hver 3. måned, bestyrelsesmøder og vores næste Masterclass til november 2017.

Foreningsledelsen i PROPA er bygget på frivillig indsats, og der gøres et stort stykke arbejde fra alle de medlemmer, der påtager sig at sidde i lokalbestyrelserne, i regionsbestyrelserne eller i landsbestyrelsen.

Som landsformand er jeg den, der koordinerer alle beslutninger og hjælper bestyrelserne i det daglige. Det er et stort job – nærmest fuldtid – og svært at uddelegere, hvis der stadig skal være et godt overblik. Derfor vil vi forsøge at finde frem til en ny løsning og en bredere fordeling af landsformandens opgaver her i løbet af dette år, så de nye retningslinjer kan iværksættes fra landsmødet i 2018 med en ny landsformand, idet jeg har besluttet ikke at genopstille.

PROPA er en meget vigtig patientforening. Vores indsats nu og fremover skal være med til at hjælpe rigtig mange: patienter og pårørende, det politiske system, sundhedsmyndighederne, forskningen og alle andre til at holde fokus på bedre behandling af prostatakræft”, sluttede landsformanden sin indledning.

4 foredrag om eftermiddagen:

**PSA-screening v/Signe Benzon Larsen, postdoc,
Kræftens Bekæmpelse (KB) og Copenhagen Prostate Cancer Center (CPC)**

- Vi lærte, at der skal opfyldes en række kriterier før udredning med PSA-screening

Screening for prostatakræft

DAPROCA'S anbefalinger

- PSA testning bør udelukkende foretages hos mænd med symptomer og/eller fund, der gør PC til en diagnostisk mulighed.
- PSA testning bør ikke foretages hos mænd uden symptomer. En undtagelse er dog mænd med arvelig/familiær disposition. Hverken systematisk eller opportunistisk screening kan anbefales.

WHO'S screenings kriterier

- 1 Sygdommen skal udgøre et vigtigt sundhedsproblem
- 2 Der skal være en accepteret behandling for patienter med erkendt sygdom
- 3 Diagnose- og behandlingsfaciliteter skal være tilgængelige
- 4 Sygdommen skal kunne påvises i et latent eller i et tidligt symptomgivende stadium
- 5 Der skal være en egnet test eller undersøgelsesmetode
- 6 Testen/undersøgelsesmetoden skal være acceptabel for befolkningen
- 7 Sygdommens forløb i ubehandlede tilfælde – herunder udviklingen fra latent til manifest fase – skal være tilstrækkeligt belyst
- 8 Behandlingsindikationerne skal være klart defineret
- 9 Omkostningerne ved sygdomsopsporing (herunder diagnostik og behandling af patienter) skal stå i rimeligt forhold til sundhedsvæsenets samlede udgifter
- 10 Screeningsindsatsen skal være en fortløbende proces og ikke en engangsforeteelse

Biomarkører v/Gitte Kristensen, læge, ph.d.-studerende

- Vi lærte, at der er mange biomarkører, men at det kun er ganske få, der kan bruges

Biomarkører

BIOMARKØRER VI BRUGER I DAG

Prostata specifik antigen (PSA)

Er den god?

- Specifik for sygdomme i/med relation til prostata, men ikke specifik for prostatakræft
- Vekslede præcision
 - Screening
 - Diagnostisk
 - Prognostisk
 - Prædiktiv
 - Terapeutisk
- Let at måle (blodprøve)
- Fortæller noget om prostatakræftens udbredelse/aggressivitet

Der er forhåbentlig nogen på trapperne

HVORFOR ER FLERE BIOMARKØRER IKKE IMPLEMENTERET

- Manglende forskning
- Præcision og reproducerbarhed
- Bidrage med yderligere information
- Vil implementering gavne patienterne

Alvorlig prostatakræft – et dansk indblik v/Tomas Helgstrand, læge

- Vi lærte, at man kun skal screene patienter med høj risiko for at dø – men generelt er det konstateret, at man i forhold til tidligere lever længere med sygdommen.

ALVORLIG PROSTATAKRÆFT - ET DANSK INDBLIK

Thomas Helgstrand, Læge, PhD-stud.
Copenhagen Prostate Cancer Center, Rigshospitalet

PROPAS
FORÅRSSEMINAR
2017
D. 8. MAJ 2017

ALVORLIG PROSTATAKRÆFT

- Hvornår er prostatakræft alvorlig
 - Definitioner
 - Prostatakræfts sygdomsforløb
 - Hvem dør af prostatakræft?
 - Og hvem gør ikke?
- Behandling
 - Lokaliseret
 - Lokalt avanceret
 - Metastaser
 - CRPC
- Alvorlig prostatakræft i DK
 - Er vi på vej i den rigtige retning

HVAD ER ALVORLIG PROSTATAKRÆFT?

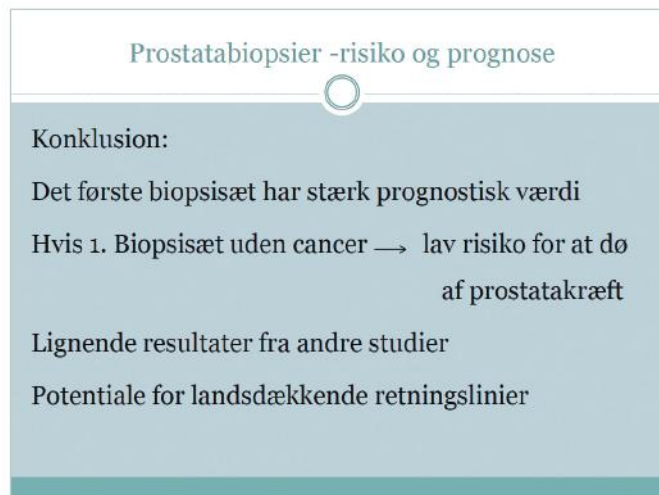
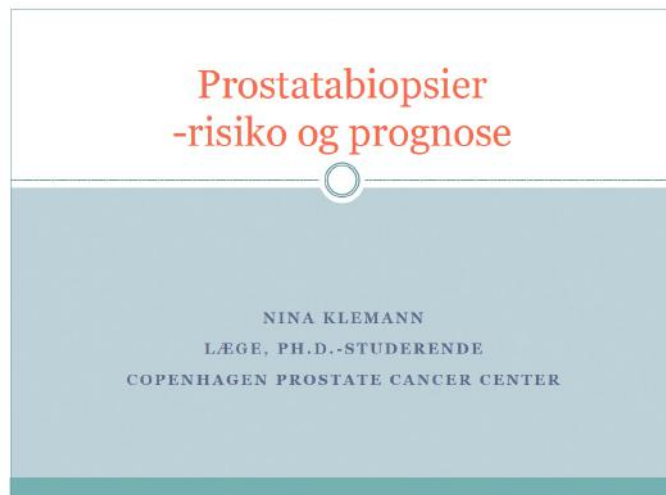
- Kræft er altid alvorligt
...men noget kræft er mere alvorlig end anden
- Afhænger af alder
 - Jo yngre ved diagnose, des værre
- Afhænger af sygdomsudbredelse
 - Jo mere sygdom ved diagnose, des værre
- Dødelig prostatakræft

SKAL VI SÅ SCRENE???

- Nej.....ikke kun med PSA
- Vi skal screene patienter med høj risiko for at dø
- Vi skal finde markører der kan forudsige hvem disse patienter er
- Vi skal stole på vores undersøgelser således at sygdomsstigmatisering, overbehandling og bivirkninger undgås
- Intensivere behandlingen af de mest syge

Prostatabiopsier, risici og prognose v/Nina Klemann, læge, ph.d.-studerende

- Vi lærte, at der allerede nu foregår en slags screening, og at 1. forsøg godt kan bruges

Dagen sluttede med et foredrag af læge Anette Damkier, som har specialiseret sig indenfor psykiatrien og med erfaringer om det at være præget af alvorlig sygdom, angst og mulighederne for palliation.

Titlen var "Døden og tiden (lige) før"

Anette gennemgik 4 eksempler, hvor hun skildrede forholdene hos nogle ældre prostatakraftpatienter og den situation, de var kommet i, og vi blev så spurgt om, hvad vi mente, der kunne gøres for at hjælpe!

Der var en god debat om de forskellige muligheder!

Generelt er det svært at hjælpe, fordi folk ofte er lukkede, og det derfor er vanskeligt at afkode den enkeltes situation. Der skal opbygges fortrolighed og empati, respekt og forståelse for

det liv, som patienten har levet. Hans familie skal involveres og skabe forandring i dagligdagen ved at gå en tur med ham eller finde ud af, hvad der interesserer ham, og på den måde give ham gnisten tilbage – og få snakket livets oplevelser igennem, evt. skrive dem ned, for alle har haft en livsbetydning, uanset hvordan de har levet.

Når disse muligheder er udtømte, og man stadig ikke er kommet videre, så kan man hente hjælp hos de palliative teams ude i kommunerne.

Dag 2: Patientstøttegruppen

Steen Jensen gennemgik arbejdet i gruppen, og det blev oplyst, at hver af de 12 medlemmer i gennemsnit havde haft 5 samtaler med patienter gennem det sidste halve år. Når informationen på hjemmesiden bliver mere overskuelig, forventes yderligere henvendelser. Der kommer også en del henvendelser til sekretariatet. Det er ikke meningen, at disse henvendelser skal besvares her, men kun viderestilles, hvilket vi vil bestræbe os på at gøre fremover.

Der var opbakning til, at vi også fremover inviterer patientstøtterne til vores 2 seminarer, og at man der afholder separate møder med emner af interesse for gruppen.

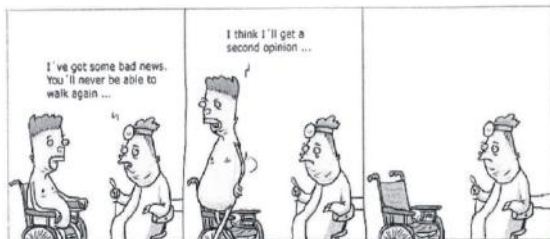
Vi undersøger også, om der er mulighed for at oprette et kursus for PROPAs patientstøtter i KB-regi. Steen Jensen er tovholder for gruppen og modtager gerne forslag til indhold på næste møde, og der vil også blive afholdt et "rundt om bordet"-møde, så alle kommer til at kende hinanden lidt bedre.

Second opinion – Patienternes rettigheder v/chefjurist Natasja E. Balslev, Kræftens Bekæmpelse

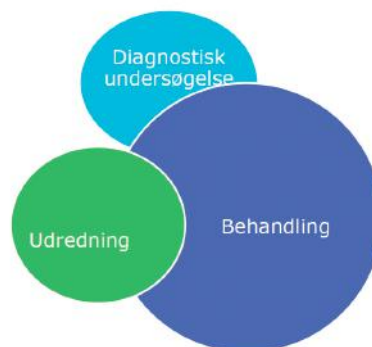
Patientrettigheder

Second opinion

- Hvis du er henvist til sygehusbehandling og ønsker en andens læge vurdering, kan der blive tale om en second opinion.
- Det frie sygehusvalg = second opinion

Det frie sygehusvalg

Det frie sygehusvalg – diagnostisk undersøgelse

- Reguleres i sundhedsloven og reguleres specifikt i bekendtgørelse om ret til sygehusbehandling nr. 293 af 27. marts 2017.
- **Diagnostisk undersøgelse § 13**
- Personer, der er henvist af en alment praktiserende læge eller en praktiserende speciallæge til en diagnostisk undersøgelse til brug for lægen, kan vælge mellem enhver regions sygehuse.

Det frie sygehusvalg – udredning

- **Udredning § 14**
- Til personer, der er henvist til udredning på sygehus, yder regionsrådet i bopælsregionen udredning ved regionens egne sygehuse (regionssygehuse) eller et af de sygehuse, som regionen samarbejder med eller sædvanligvis benytter (samarbejdssygehuse), inden for en måned, såfremt det er fagligt muligt.

Det frie sygehusvalg – behandling

- **Behandling § 15**
- Personer, der henvises af en læge til sygehusbehandling m.v., kan vælge mellem enhver regions sygehuse, jf. dog §§ 16-18.

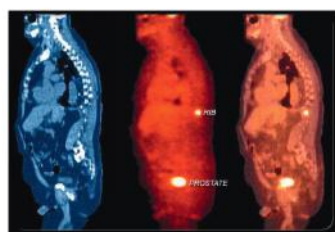

Begrænsninger i det frie sygehusvalg

...og dermed i adgangen til second opinion

- **Afvisning begrundet i manglende kapacitet § 16**
- hvis længere ventetid end andre afdelinger
- hvis væsentlige hensyn til andre patienter ellers vil blive tilsidesat
- hvis afdelingen er specialiseret (regionsfunktion eller højt specialiseret funktion) og patienten ikke er en lands eller landsdelspatient og
- hvis væsentlige hensyn til den gruppe patienter ellers ville blive tilsidesat

Patientrettigheder

Klinisk ordbog

Lokal sygdom = sygdom lokaliseret til prostata

Metastatisk sygdom = sygdom der har spredt sig til knogler, lymfekirtler eller andre organer udenfor prostata

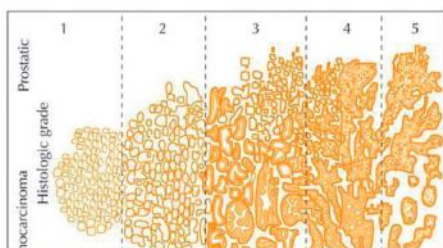
Kastrationsresistent prostata cancer = stigende PSA ell. tumorvækst, trods at mandligt kønshormon (testosteron) er i kastrationsniveau

Metastatisk kastrationsresistent prostata cancer = mCRPC

Risiko for at dø af prostata cancer er 3.6%

Gleason score

Gleason score fremkommer ved at lægge det mest udbredte mønster sammen med det næstmest udbredte mønster.

Ved Gleason score 8-10 vil 45% have indvækst i vesicula seminalis ell. gld. spredning. 60% har progressiv sygdom 10 år efter radikal prostatektomi

Lokaliseret prostata cancer - behandling

- Alder under 75 år
- Operation
 - Urininkontinens
 - Impotens
- Strålebehandling
 - Indlægning af guld-korn
 - Brachyterapi
 - Radioaktive korn
 - Katetre
 - 78 Gy
 - Kombination med anti-hormonbehandling
 - Gener fra blære og tarm - Diarré, cystitis
 - impotens

Kompetenceudvikling inden for prostatakraftområdet v/Hedvig Møller Larsen, sygeplejerske

Hedvig Larsen havde på forhånd orienteret om sit projekt, der drejer sig om mændenes behov, der oftest opstår efter behandlingen på hospital. Allerede inden udskrivelse er der et stort behov for information, og efter udskrivelsen kan det ofte være meget svært at overskue de muligheder, man har hos sin kommune og den praktiserende læge.

Det skal der gøres noget ved, og i den kommende tid vil PROPA-repræsentanter sammen med Hedvig Møller Larsen besøge nogle kommuner for at gøre opmærksom på, hvad patienterne har krav på.

Afslutning v/landsformand Axel Petersen

Formålet med seminaret er at gøre alle bestyrelsesmedlemmer og patientstøtterne bedre i stand til at hjælpe prostatapatienter med forståelse af vores sygdom:

- Uddannelse og viden – give tryghed og forståelse
- Inspiration til vores frivillige arbejde for patienter og pårørende
- Udveksle erfaringer fra vores hverdag
- Socialt samvær og lære hinanden at kende

Om vi er nået frem til det, er op til den enkelte at vurdere.

Landsbestyrelsen har gjort vores bedste for at sammensætte et program, hvor alle får noget med hjem.

Vi har hørt om PSA, biomarkører, biopsier og om, hvad alvorlig sygdom indebærer. Vi har hørt om, hvor vigtigt det er at støtte de sygdomsramte og ældre, når de ikke længere er i stand til at klare sig selv.

Dagens program omhandlede vores rettigheder som patienter - herunder retten til at få behandling på andre hospitaler både

i Danmark og i udlandet. Mange er ikke klar over disse rettigheder – dem skal vi hjælpe!

En af landets førende eksperter fortalte om strålebehandling og de store fremskridt på det medicinske område, der de senere år har øget overlevelsen ganske betydeligt.

Vi sluttede af med, at vi sammen med en erfaren sygeplejerske vil gøre noget for at øge kompetencen til at hjælpe patienterne både før udskrivelsen, og når de er udskrevet og overgår til kommune og egen læge.

Alt i alt er vi blevet bedre klædt på til at hjælpe vores medlemmer og patienterne. Vores møde- og informationsvirksomhed har fået nye muligheder. Nye venskaber og samhørighed i PROPA er skabt.

TAK til alle, fordi I bidrog til at gøre dette til et af PROPAs bedste seminarer.

Prostatabiopsier – et solidt prognoseværktøj

Af John Pedersen,
bestyrelsesmedlem i
lokalgruppe
Nordsjælland

Hvis en indledende PSA-måling og en fingerundersøgelse giver mistanke om prostatakraft, er der behov for en egentlig undersøgelse. Her anvendes prostatabiopsier som lægens standardværktøj.

Men hvor sikker er denne undersøgelse, og hvad er risikoen for at dø af prostatakraft, hvis det første biopsisæt er uden kræft? Det har forskere på rigshospitalets center for prostatakraft, Copenhagen Prostate Cancer Center, CPC, nu undersøgt på baggrund af et imponerende stort datamateriale.

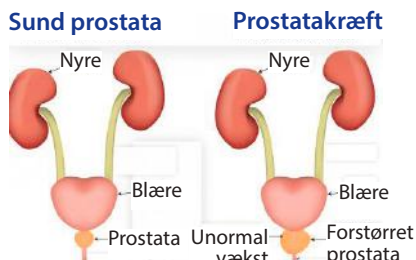
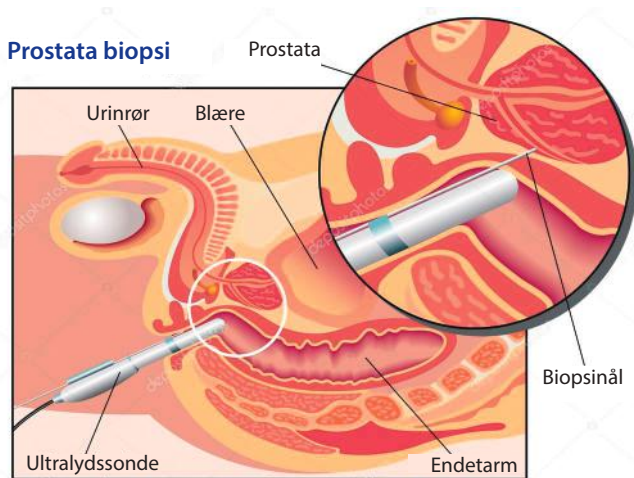
Undersøgelsen omfatter samtlige danske mænd, som over en 17-års periode (1995–2011) har fået taget et førstegangsbioptisæt, hvor det har været muligt at skaffe opfølgende

data indtil en valgt opgørelsesdato, den 28. april 2015.

Det drejer sig om i alt 62.340 mænd, som således er fulgt over en varierende årrække. Median opfølgningstiden er 5,9 år.

i live, 30% var døde af prostatakraft, og 21% var døde af andre årsager end prostatakraft.

Sammenfattende viser undersøgelsen, at det første biopsisæt er et værdifuldt prognoseværktøj: Hvis det

På opgørelsesdatoen, den 28. april 2015, kunne konstateres følgende: Af de 27.181 mænd, hvis første biopsisæt var uden kræft, var 75% fortsat i live, 2% var døde af prostatakraft, og 23% var døde af andre årsager end prostatakraft.

Af de 35.159 mænd, hvis første biopsisæt var med kræft, var 49% fortsat

første biopsisæt er uden kræft, er der således kun en meget lille risiko for at dø af prostatakraft. Og denne risiko skal ses i relation til en langt højere risiko for at dø af andre årsager. - Hvis det første biopsisæt derimod er med kræft, er der naturligvis behov for yderligere undersøgelser af kræftens udbredelse, så der kan sættes ind med en relevant behandling.

Kilder:

Nina Klemann, læge, ph.d.-studerende, CPC: Indlæg på PROPA-seminar den 8. maj 2017: Prostatabiopsier – risiko og prognose.

The Lancet Oncology, vol. 18. February 2017: Risk of prostate cancer diagnosis and mortality in men with a benign initial transrectal ultrasound-guided biopsy set: a population-based study. Nina Klemann, M. Andreas Røder, J. Thomas Helgstrand, Klaus Brasso, Birgitte G. Toft, Ben Vainer, Peter Iversen.

Debatmøde i Kræftens Bekæmpelses telt

Folkemødet i Allinge den 15.-18. juni 2017

Referent og fotos: Axel Petersen,
landsformand for PROPA

Allerede tidligt på året planlagde vi sammen med de andre patientforeninger på kræftområdet og Kræftens Bekæmpelse vores deltagelse på Folkemødet.

Landsbestyrelsen var repræsenteret med 4 medlemmer, og vi havde sammen med 9 andre foreninger et fælles telt ved siden af Kræftens

Bekæmpelses telt, hvor der kom rigtig mange besøgende, hvilket også smittede af på os. PROPA havde også opsat udstillingen "12 mænd står frem", som blev set af mange.

PROPA stillede spørgsmål til politikerne ved nogle af debatterne, og vi fik knyttet kontakt til mange af PROPAs samarbejdspartnere. Det

var interessant at se, hvor mange foreninger der arbejder indenfor sundheds- og behandlingsområdet og høre politikernes mening om, hvordan vi bedst udvikler sundhedsområdet.

Vi har taget nogle erfaringer med hjem, som vi vil have i erindring til deltagelsen i 2018.

Statsministeren på vej til talerstolen Der lyttes

Generalforsamling i sammenslutningen af europæiske prostatakræftforeninger, UOMO

Af Ole Jensen, næstformand for PROPA og medlem af medicinudvalget

PROPA er medlem af UOMO og deltog i årets generalforsamling, som blev afholdt i Wien den 9.-11. juni 2017. 19 af 24 lande var repræsenteret med 36 deltagere. Der var inden generalforsamlingen udsendt en fyldig årsrapport, som skulle godkendes.

Mødet blev indledt med 1 minuts stilhed til minde om to afdøde medlemmer: Kalev Lehtia fra Estland og Thorkild Rydahl fra Danmark.

Formandens beretning blev godkendt, det samme blev regnskabet. Kassereren omtalte de projekter, UOMO har kørende, og gjorde opmærksom på, at sponsorerne stillede krav til projekternes gennemførelse.

Til en ledig plads i bestyrelsen var der to kandidater: Joaquim da Crus Domingos fra Portugal og Pentti Tuohimaa fra Finland. Lige inden afstemningen trak portugiseren sig, og Pentti Tuohimaa blev derfor enstemmigt valgt til bestyrelsen.

Bestyrelsen konstituerede sig således:
Chairman: Ken Mastris (England)
Secretary: John Dowling (Irland)

Treasurer: André Deschamps (Belgien)
Vice-chairman: Will Jansen (Holland)
Vice-chairman: Stig Lindahl (Sverige)
Member: Christian Arnold (Frankrig)
Member: Pentti Tuohimaa (Finland)

Om lørdagen den 8. juni 2017 var der åbent seminar fra kl. 9-16: **360 Degree Perspectives on Prostate Cancer** på Medical University Vienna.

Det var en meget koncentreret gennemgang af, hvad der sker ude i medlemslandene, og jeg konstaterede, at vi i Danmark er helt up to date med vor prostatakræftbehandling i sammenligning med de andre medlemslande.

Dublin er vært for generalforsamlingen næste år, som finder sted fra den 7.-10. juni 2018
Hvis du vil vide mere om UOMO, se: www.europa-uomo.org

UOMO 2017. Ole Jensen ses som nummer to fra venstre i øverste række

Nordisk møde i Uppsala 2017

Referent: Axel Petersen, landsformand for PROPA

I dagene 18.- 21. maj 2017 deltog Niels Einer-Jensen og jeg i det årlige møde mellem de nordiske prostatakraftforeninger – denne gang i Sverige, Uppsala. (Næste år er Danmark vært).

I PROPA mener vi, det er vigtigt at kigge på, hvad der sker omkring os – og i sidste ende – sikre vores

patientgruppe den bedste, mest skånsomme og tidssvarende behandling.

Vi havde om fredagen et interessant møde på Capio Saint Görän Hospital i Stockholm, hvor vi hørte om deres screeningsprogram og prostatakraftbehandlingen. Her følger man nøje med i, hvad der sker i de øvrige nordiske lande, og man forsøger at øge samarbejdet med patientforeningerne.

Efter frokost var vi hos Cancerfonden, som støtter kræftforskningen, og senere hos Medicinalfirmaet Bayer, hvor vi fik indblik i deres forskning. I Danmark støtter Bayer informationsindsatsen mod avanceret sygdom – et projekt, som nu også skal ud i de andre nordiske lande.

Om lørdagen var der idéudveksling, hvor de enkelte lande fremlagde deres projekter. Norge arbejder på bedre regler om støtte til potentmidler. Norge er sammen med Danmark blevet et forbillede for stærkere national styring med færre og kvalitetssikrede enheder. De enkelte foreninger arbejder, som vi, også med bedre patientinformation og ser gerne vores nationale retningslinjer for prostatakraftrehabilitering komme ud til hele Norden sammen med vores informationsindsats med "12 mænd står frem".

På behandlingsområdet forsøger man i Sverige at reducere kirurgien ved at forbedre diagnosticeringen, både med bedre udstyr og kompetenceudvikling. Vi følger med i denne udvikling.

Sygehusets fotograf dokumenterede besøget på Capio Saint Görän Hospital. Øverst fra venstre Kimmo Järvinen, FIN, Henrik Grönberg, S, Axel Petersen, DK, Niels Einer-Jensen, DK, Göran Helberg, S, Hans-Fredrik Donjem, N, Stig Lindahl, S, Dag Utens, N, Pekka Suikkari, FIN, Marie Hjälms Erikson, S, og Calle Waller, S.

Foto: Torsten Sundberg

HOLD DA KRÆFT MAND

En sørgmunter beretning om livet med prostatakræft

Af Ole Jensen, næstformand for PROPA og medlem af medicinudvalget

Hans Jakob Helms var 53 år, da han i begyndelsen af 2007 fik diagnosen: Kræft i prostata. I bogen beskriver han med humor og alvor, hvordan det er at få diagnosen, OG HVORDAN DEN ER AT LEVE MED. Hvordan det er at få beskeden af en overlæge: *Jeg kastrerer Dem, forstår De nok. Der bliver ingen mulighed for seksuel aktivitet bagefter. Det antog jeg, De viste.* Uden empati bliver sætningen slynget ud. Det er en sætning, forfatteren ikke glemmer overlægen for. Sex betød meget for forfatteren, men uden sex i flere år er forfatteren nået til, at man godt kan leve uden sex, og at forholdet til det andet køn bliver mindre kompliceret.

Da han bliver tilbudt operation på Rigshospitalet, kommer han i tanke om, at han havde læst en bog af Jørgen Leth, hvor Jørgen Leth skriver, at han havde fået indlagt radioaktive korn i sin prostata og efterfølgende havde bevaret evnen til rejsning. Da forfatteren spørger overlægen på Rigshospitalet, om han ikke kan få samme behandling, får han at vide, at de på Herlev sygehus vist laver behandlingen, men han må da gerne blive henvist. Da forfatteren kommer til Herlev, får han at vide, at de har lavet behandlingen i 10 år.

Hans Jacob Helms beskriver, hvordan venteværelser er på urologiske afdelinger: Kedelige rum med gamle ugeblade og ældre mænd. Hvordan spændingen stiger i ugen, inden han skal til kontrol for at få målt sit PSA-tal, til han en uge senere får resultatet og kan slappe af. Det er noget, alle prostatakræftpatienter kender.

Et godt råd fra forfatteren: Man skal være godt forberedt, når man fortæller sit barn/sine børn, at man har kræft.

Forfatteren beskriver med humor og alvor, hvordan han i ti år har oplevet behandlersystemet på godt og ondt, men mest godt.

Til slut i forløbet bliver han tilbudt at deltage i FC Prostata, men bliver udtrukket til at være med i kontrolgruppen, altså ingen fodbold. I dette forløb får han en længere snak med en kvindelig medicinstuderende. *Hun havde humor og tid, så jeg foldede mig ud med de sjove detaljer fra mit forløb og med hele det overskud over for sygdommen, jeg havde oparbejdet gennem alle årene. Det, syntes hun, var spændende, og da vi havde grinet af, mumlede jeg nærmest for mig selv, at jeg måske egentlig burde skrive alt det her ned, så der var andre, der kunne få lidt gavn af det. Det, syntes hun, var en fremragende idé. Der var masser af faglitteratur, sagde hun, men ikke noget rigtigt personligt, der kunne give læseren den slags indsigt. Hun syntes, jeg skulle skrive denne bog.*

Heldigvis vil jeg sige. Det er en bog, jeg vil anbefale at læse, og så er jeg glad for forfatterens direkte sprog. En rektalundersøgelse er ikke en finger op i numsen, det er en finger op i r....

Citater fra bogen er skrevet med kursiv

Samme bog anmeldt af Axel Petersen,

landsformand for PROPA

HOLD DA KRÆFT MAND er en sørgmunter beretning om livet med prostatakræft – og jeg vil medgive, at jeg fik nogle gode grin undervejs, hvorfor jeg gerne anbefaler den. Jeg kan jo sammenligne historien med mine egne erfaringer, og genkendelsens glæde er altid stor. Alt for mange mænd er blevet overbehandlet, fordi de ikke havde modet til at

HOLD DA KRÆFT MAND

EN SØRGMUNTER
BERETNING
OM LIVET MED
PROSTATAKRÆFT

GYLDENDAL

stå imod den lægelige autoritet. Selve beskrivelsen af opdagelsen og dommen – og erkendelsen af, at "djævelen har stemplet sig ind i dit pas" er godt beskrevet. Bogen beskriver al den usikkerhed, et forløb er præget af, og hvordan omgivelserne – pårørende og venner – reagerer. Også den voksende erkendelse af, at livet har en ende.

Bogen kommer også ind på forskellen i kvinders og mænds opfattelse af sex og fortæller om, hvordan sygdommen prostatakræft ændrer mænds indstilling hertil.

For en prostatakræftpatient er det vigtigt, at man møder livskloge mennesker, der er i stand til at skabe overbevisning om og erkendelse af, at man må leve videre med kræften. Det er vigtigt at tale med andre – ikke miste modet – for der kommer nedture og opture, men verdenen går ikke under, fordi du ikke kan dyrke sex som før. Det kan faktisk være en befrielse – og forholdet til kvinder bliver meget lettere – og en flirt skal man da ikke afholde sig fra.

Til sidst har forfatteren et godt råd. *Når du kigger dig i spejlet, så sig til ham derinde: "Bare rolig – du har stadig mange gode år i dig endnu."*

Bogen er skrevet af forfatteren Hans Jakob Helms
Boganmeldelser skrevet af to af PROPAs landsbestyrelsesmedlemmer
Bogen er udgivet april 2017 af Gyldendal og er på 126 sider

Vurdering af eget helbred skal sikre, at prostatakræftpatienter får den bedste behandling

Af Lotte Frandsen,
journalist

Fremover skal alle patienter med prostatakræft svare på, hvilke behov og symptomer de har før, under og efter behandlingen. Svarene giver læger og sygeplejersker bedre mulighed for at skræddersy behandlingen til den enkelte, og det har en positiv effekt på hele behandlingsforløbet. Det viser et projekt i Kræftens Bekæmpelse.

Helt op mod halvdelen af prostatakræftpatienterne rapporterer, at de ikke får tilstrækkelig hjælp til at håndtere udfordringerne ved deres sygdom. Især savner patienterne fokus på seksuelle og følelsesmæssige problemer. Derfor har Kræftens Bekæmpelse i samarbejde med patienter, læger og sygeplejersker udviklet et spørgeskema, hvor patienten skal besvare spørgsmål om eget helbred og livskvalitet.

"Når så mange oplever, at de ikke får den hjælp, de har brug for, må vi gøre noget. Og det er nærliggende at inddrage patienternes egne vurderinger af deres helbred, og her har en metode med spørgeskemaer vist sig at være et godt redskab," siger Camilla Hassing Grønbæk, kvalitetskonsulent i Kræftens Bekæmpelse og en

af hovedkræfterne bag evalueringen af projektet.

Patienten sætter dagsorden

Patienterne svarer på spørgsmål før, under og efter behandlingen. Spørgsmålene handler om både fysiske, psykiske og sociale følger af at have en kræftsygdom.

"Traditionelt har fokus været på de fysiske gener og bivirkninger. Føllesomme emner som seksualitet og følelser kan nemt blive overset. Det undgår vi ved at have en systematisk måde at spørge på ud fra et gennemarbejdet skema."

Patientens svar danner udgangspunkt for samtalen med lægen eller sygeplejersken og for det videre forløb. Og når patienterne systematisk svarer på spørgsmål om deres helbred, giver det behandlingen et løft, mener Camilla Hassing Grønbæk. "Patienten er med til at sætte dagsordenen for samtalen. Og kommunikationen mellem lægen og patienten bliver bedre, når man taler om, hvad der er vigtigst for den pågældende patient. Man imødekommer den enkeltes behov og kan gå direkte til sagens kerne."

Efter endt behandling kan langt de fleste patienter følges ved hjælp af telefonkonsultationer eller per brev frem for at møde op i ambulatoriet. "Patienterne skal selvfølgelig have den hjælp, de har brug for, men det er langt fra alle patienter, der har behov for at komme ind på hospitalet hver gang i opfølgingsforløbet. De kan spare både tid og penge ved at have en konsultation hjemmefra. Også her har spørgeskemaet vist sig at være et godt redskab til at tilret-

telægge opfølgningen, så den passer til den enkeltes behov."

Tilfredse patienter

De fleste af de patienter, der har deltaget i projektet, er positive. Spørgsmålene er nemme at svare på, og patienterne oplever, at læger og sygeplejersker ikke udelukkende interesserer sig for de fysiske senfølger. Ved at besvare spørgeskemaet på forhånd inden en samtale er patienterne også bedre forberedt og kan huske eventuelle problemer. Dertil kommer en større indsigt i ens egen sygdom, og mange føler en tilfredsstillelse ved at være mere aktive i deres eget forløb.

Projektet har vist sig at være så velegnet, at man i økonomiaftalen mellem regeringen og Danske Regioner har aftalt at udbrede tilbuddet til at gælde alle patienter med prostatakræft i Danmark. Allerede nu er metoden i brug på flere hospitaler, og målet er at udbrede den til flere patientgrupper.

Senere kan det måske blive aktuelt at bruge spørgeskemaet blandt praktiserende læger og i kommunerne, så man nemmere får øje på potentielle problemer gennem hele sygdomsforløbet.

"Hvis projektet skal blive en succes, er det afgørende, at behandlerne vil være med til, at det er patienterne, der sætter dagsordenen. Det kræver en ændring af kulturen og rutinerne på hospitalerne. Men resultaterne viser, at behandlingen kan blive bedre ved at fokusere på den enkeltes behov. På den måde kan kræftramte leve et liv, der er så lidt præget af sygdommen og dens følger som muligt."

Camilla Hassing Grønbæk
Foto: Thomas Jessen

Citater fra patienter, der har deltaget i projektet

- "Jeg synes også, at det er en god idé med spørgeskemaet, fordi når vi kommer herved, så ved de faktisk, hvordan vi har det. Man skal ikke til at sidde og forklare, hvordan man har haft det. Det synes jeg er godt."
- "Man kommer hurtigere frem til problemerne, og hvad man kan gøre ved dem."
- "Jeg er meget positiv overfor at være fri for at skulle tage herud, når vi bare kunne tage det over telefonen, når min situation var, som den var (patienten føler sig rask)."
- "Jeg synes, det er fint, at man skal bruge hovedet og tænke over, hvordan man har det, og tænke over, hvordan man har haft det tidligere."
- "Det jo skide svært, når man står med den der sygdom og ligesom både skulle fortælle om dine smerter og dine ubehag osv. Der synes jeg, der hjalp det (skemaet) mig til at tænke lidt over, 'hvordan kan du formulere det her, så din kone og dine børn kan forstå, hvad det er, du mener'. Fordi det er jo ikke nok bare at sige, at du har det af helvede til."

Kilde: *Kræftens Bekæmpelse. Klinisk anvendelse af Patient Reported Outcome Measures (PROM) – en evalueringsrapport. København, 2016.*

Eksempler på spørgsmål i skemaet

Har der været tilfælde af prostatakræft i din nærmeste familie (morfar, farfar, far, bror/brødre, søn/sønner)?	Nej	Ja	Ved ikke		
Er du tilfreds med din livskvalitet?	Slet ikke	En lille smule	I nogen grad	En hel del	Meget
Hvordan synes du dit helbred er alt i alt?	Fremragende	Vældig godt	Godt	Mindre godt	Dårligt
Hvor meget påvirker prostatakræft dit helbred?	Slet ikke	Lidt	Noget	En hel del	Meget
Har du andre sygdomme eller lidelser, der i højere grad påvirker dit helbred end prostatakræft?	Nej	Ja			

I løbet af de seneste 2 uger

.. har jeg været glad og i godt humør	Hele tiden	Det meste af tiden	Lidt mere end halvdelen af tiden	Lidt mindre end halvdelen af tiden	Lidt af tiden	På intet tidspunkt
.. har jeg følt mig rolig og afslappet	Hele tiden	Det meste af tiden	Lidt mere end halvdelen af tiden	Lidt mindre end halvdelen af tiden	Lidt af tiden	På intet tidspunkt
.. har jeg følt mig aktiv og energisk	Hele tiden	Det meste af tiden	Lidt mere end halvdelen af tiden	Lidt mindre end halvdelen af tiden	Lidt af tiden	På intet tidspunkt
.. er jeg vågnet frisk og udhvilet	Hele tiden	Det meste af tiden	Lidt mere end halvdelen af tiden	Lidt mindre end halvdelen af tiden	Lidt af tiden	På intet tidspunkt
.. har min dagligdag været fyldt med ting der interesserer mig	Hele tiden	Det meste af tiden	Lidt mere end halvdelen af tiden	Lidt mindre end halvdelen af tiden	Lidt af tiden	På intet tidspunkt

Det er farligt at gå for lidt til læge

Af Lotte Frandsen, journalist

Kræftpatienter, der i årene inden kræftdiagnosen aldrig eller meget sjældent går til deres praktiserende læge, har helt op til 40 procent større risiko for at dø i forhold til andre kræftpatienter, der går mere til lægen inden diagnosen.

Man har større chance for at overleve en kræftsygdom, hvis man, i årene inden sygdommen bliver opdaget, har været god til at komme til læge. For dødeligheden er øget betragteligt hos kræftpatienter, der sjældent har kontakt til

deres praktiserende læge. Samtidig er der også øget risiko for, at kræften har spredt sig sammenlignet med de kræftpatienter, der besøger deres læge mere end to gange om året. Det viser et nyt projekt fra Institut for Folkesundhed ved Aarhus Universitet.

”Når vi sammenligner os med de andre nordiske lande, kan man se, at der i Danmark er for mange, der dør relativ kort tid efter deres kræftbehandling. Man mener, at den dårlige overlevelse skyldes, at danskerne generelt diagnosticeres relativt sent i deres sygdomsforløb,” siger professor

Peter Vedsted, der er en af forskerne bag projektet.

Forskerne har undersøgt over 120.000 kræftpatienters kontaktmønster til egen læge tre år før, de fik stillet en kræftdiagnose, og inddelt patienterne i grupper afhængigt af, om de gik meget, mellem eller lidt til læge. Derefter har de sammenholdt tallene med risikoen for at få en kræftdiagnose i et sent og livstruende stadie. Og resultaterne var overraskende.

”Der var et meget klart signal: Hvis man går meget lidt til læge, halvan-det år før man får sin kræftdiagnose, er risikoen for at være i et sent stadie ved diagnosen meget højere sammenlignet med dem, der går oftere til læge. Og risikoen for at dø af kræften er også meget højere.”

Bedre prognose hvis man bruger lægen

Tallene siger klart, at der er en gruppe mennesker, der måske kunne have en bedre prognose af deres cancersygdom, hvis de gik mere til læge og fik stillet deres diagnose tidligere. Ifølge Peter Vedsted kan der være mange grunde til, at folk ikke bruger deres praktiserende læge.

”Der kan være forskellige barrierer. Måske er de socialt dårligt stillede, måske har de psykiatiske diagnoser, eller måske synes de ikke, lægen lytter til dem, og hvis de endelig kommer derop, handler det måske mere om, at de skal holde op med at ryge. Så grundlæggende ved vi ikke hvorfor. Men det er oplagt, at det er noget, vi skal undersøge nærmere og finde ud af, hvordan vi kan nå de grupper med en ekstra indsats.”

Professor Peter Vedsted,
Institut for Folkesundhed,
Aarhus Universitet

Foto: Lars Kruse, AU Foto

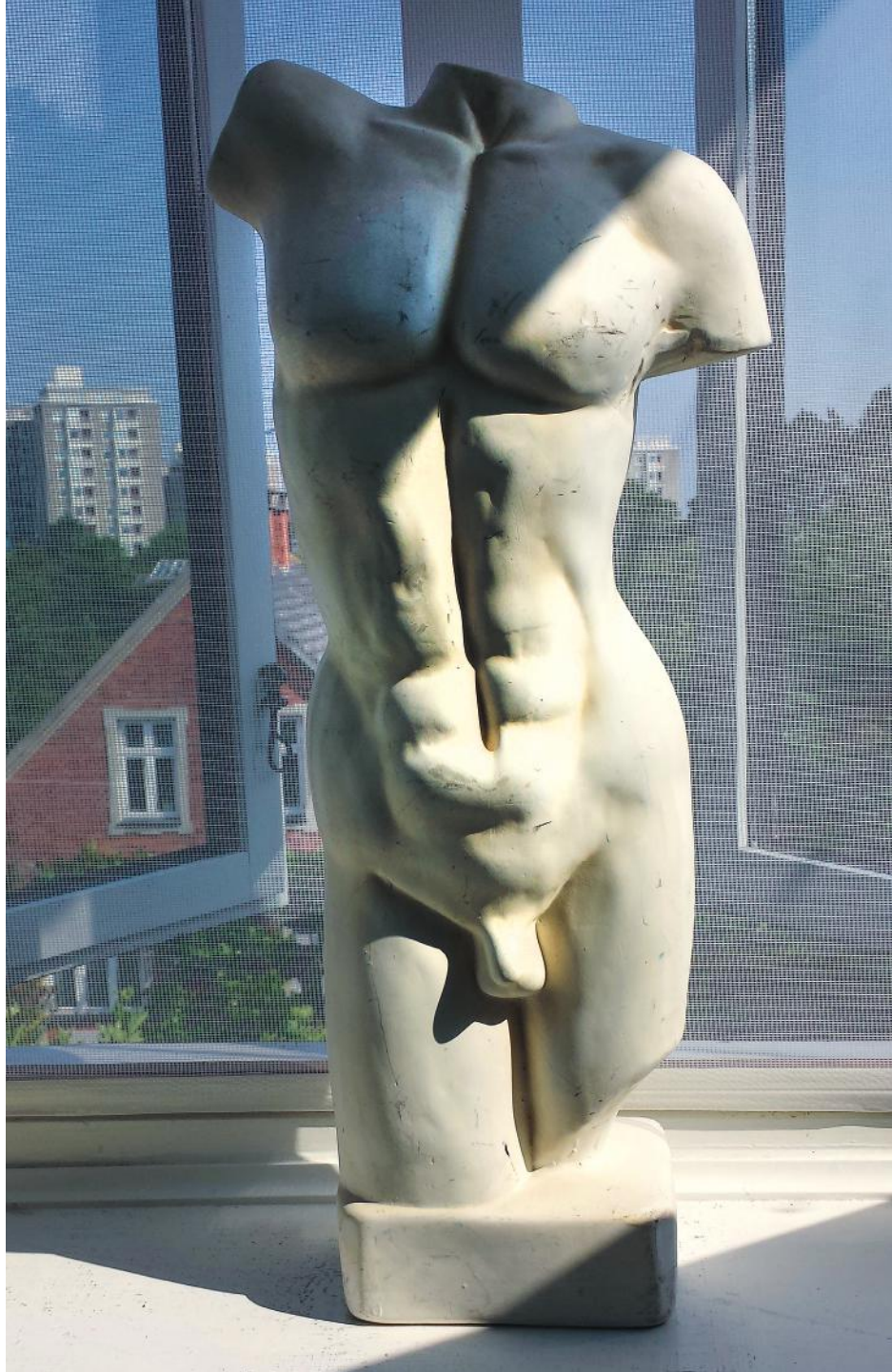
Måske er det så simpelt, at man skal sige til folk: Hvis du føler dig syg, så gå til læge. For tallene viser tydeligt, at det er en klar fordel at have en praktiserende læge, man ser rimelig ofte.

"Vi kan selvfølgelig ikke give noget konkret bud på et optimalt antal kontakter. Men det at se sin praktiserende læge har en beskyttende effekt for, hvordan det går en." Peter Vedsted pointerer, at det er lægens professionelle opgave at være tilgængelig og at kunne hjælpe de patienter på vej, som ikke af sig selv fortæller om symptomerne.

"Nem adgang og kommunikation betyder noget. Det ser virkelig ud til, at de praktiserende læger er nogle af de vigtigste aktører i forhold til at forbedre overlevelsen. Hvis vi kan få flyttet diagnosetidspunktet fra de sene stadier til tidligere stadier, vil det gøre en meget stor forskel. Vi vil kunne redde nogle menneskeliv om året i Danmark ved simpelthen at få folk til at gå lidt mere til læge."

"Langt de fleste prostatakræft-diagnoser, vi stiller, har en relativ fredelig prognose. Samtidig er det vores forbandede pligt at finde de tilfælde, der ikke har den fredelige prognose, og som vi skal sørge for at gøre noget ved."

*Peter Vedsted, professor,
Aarhus Universitet*

Organisationen Forum for Mænds Sundhed har undersøgt, hvorfor mænd sjældent eller aldrig går til lægen:

- Mange mænd oplever, at de ikke får den hjælp hos lægen, som de havde håbet.
- Flere mænd synes, tiden hos lægen er for kort.
- Flere mænd synes, at lægens åbningstider er et problem. De har svært ved at gå til lægen i arbejdstiden.
- Flere føler, at de er til besvær, når de henvender sig til lægen.
- Flere mænd føler, at de bliver afvist, når de tager til læge.
- Mange mænd taler ikke om sundhed og helbred med deres kollegaer og familier.
- Mange mænd siger, at de har brug for et kærligt skub fra konen, før de tager sig sammen og går til læge.
- En del mænd siger, at de gerne vil kunne klare sig selv og være stærke. Hvis de skal til lægen, må de endelig ikke virke pylrede. Der skal virkelig være noget alvorligt galt.

Citater fra undersøgelsen:

"Jeg går kun til lægen, hvis der er et eller andet, der er ved at falde af."

"Hvis jeg tænker over, at der er et eller andet galt, går jeg og tager tilløb i lang, lang tid."

"Jeg gider ikke komme ind til lægen og stå der og pylre. Hvis jeg skal til lægen, skal der være noget at komme efter."

Prostatakræft rammer (næsten) helt tilfældigt

Af John Pedersen,
bestyrelsesmedlem i lokalgruppe Nordsjælland

Vi har hidtil regnet med, at 5-10% af prostatakræfttilfældene skyldes nedarvede gener. Det interessante spørgsmål er så, hvordan man forklarer de øvrige 90-95% af sygdomstilfældene. I hvilken udstrækning er årsagen f.eks. miljøbelastning eller livsstilmæssige faktorer?

Nu har onkologer og biostatistikere fra Johns Hopkins Kimmel Cancer Center i Baltimore fundet frem til en opsigtsvækkende forklaring. De har ved hjælp af en nyudviklet matematisk model beregnet, hvor stor en andel af de kræftfremkaldende mutationer, der skyldes tilfældige DNA-kopieringsfejl. Undersøgelsen omfatter data for i alt 32 forskellige kræftformer og er baseret på

et stort datamateriale fra 68 lande, som repræsenterer over halvdelen af klodens befolkning.

Forskerne fandt frem til, at hvis man ser på tværs af alle de undersøgte kræftformer, skyldes ca. 66% af de kræftfremkaldende mutationer tilfældige DNA-kopieringsfejl, mens ca. 29% skyldes miljø eller livsstil, og de resterende ca. 5% skyldes nedarvede gener.

Men forskernes beregninger viser også, at især prostatakræft (sammen med hjerne- og knoglekræft) skiller sig ud: For disse 3 kræftformer kan over 95 procent af de kræftfremkaldende mutationer tilskrives tilfældige DNA-kopieringsfejl.

Set ud fra et patientperspektiv er der tale om en skelsættende undersøgelse. Hvis undersøgelsens konklusioner holder, kan stort set alle prostatakræfttilfælde altså forklares ved enten tilfældige DNA-kopieringsfejl (95% af tilfældene) eller ved nedarvede gener (ca. 5% af tilfældene). Sygdommen skyldes altså ikke – eller kun i meget ringe grad – miljømæssige faktorer eller personlig livsstil. Med andre ord: Som prostatakræftpatient har man ikke selv haft indflydelse på, at kræften er opstået, så man har ikke gjort noget forkert. Det helt centrale er, at kræften opdages tidligst muligt, så der kan sættes ind med helbredende eller livsforlængende behandling.

Kilde: Science Daily, 23 March 2017

Stop for udlevering af PROPAs informationsfilm på DVD

Vi beklager, at vi ikke længere kan udlevere PROPAs informationsfilm om prostatakræft på DVD. Vi henviser i stedet for til PROPAs hjemmeside - www.propa.dk/prostatakraeft/informationsfilm - hvor man kan se alle seks film.

Venligst
PROPA

KORT MØDEOVERSIGT (forts. næste side) - fed tekst angiver foredrag eller særlige arrangementer			
05.09.2017	Kl. 19.30	Aarhus	Samtalegruppe for mænd og pårørende
06.09.2017	Kl. 14.00	Aabenraa	Samtalegruppe for mænd med prostatakræft
07.09.2017	Kl. 16.00	København	Torsdagstræf for prostatakræftpatienter
07.09.2017	Kl. 19.00	Hillerød	Herreværelset
07.09.2017	Kl. 10.00	Nykøbing M	Molermuseet
08.09.2017	Kl. 10.00	Aalborg	Patient til patient
11.09.2017	Kl. 14.00	Vordingborg	Åbent informationsmøde
12.09.2017	Kl. 19.00	Odense	ERFA-møde
12.09.2017	Kl. 19.00	Herning	Genteknologi – og bedre behandling
13.09.2017	Kl. 15.00	Vejle	Samtalegruppe for mænd med prostatakræft
13.09.2017	Kl. 14.00	Thisted	Samtalegruppe for mænd med prostatakræft
20.09.2017	Kl. 19.00	Roskilde	Inkontinens, bækkenbundstræning mm
21.09.2017	Kl. 19.00	Hillerød	Prostatakræft og parforhold
21.09.2017	Kl. 19.00	Horsens	Samtalegruppe for mænd og pårørende
21.09.2017	Kl. 14.00	Kolding	Samtalegruppe for mænd med prostatakræft
22.09.2017	Kl. 10.00	Aalborg	Patient til patient
25.09.2017	Kl. 14.00	Næstved	Træffetid for mænd med prostatakræft
26.09.2017	Kl. 14.00	Slagelse	Træffetid for mænd med prostatakræft
26.09.2017	Kl. 19.00	Nykøbing F	Behandling af inkontinens
26.09.2017	Kl. 19.15	Svendborg	Erfaringsudveksling for prostatakræftpatienter
27.09.2017	Kl. 19.00	Ringsted	Træffetid for mænd med prostatakræft
27.09.2017	Kl. 13.00	Esbjerg	Træffetid for mænd med prostatakræft
03.10.2017	Kl. 19.00	Næstved	Bivirkninger og livskvalitet ved livslang beh.
03.10.2017	Kl. 19.30	Aarhus	Samtalegruppe for mænd og pårørende
04.10.2017	Kl. 17.30	Aalborg	Kræft og knogleskørhed
04.10.2017	Kl. 14.00	Aabenraa	Samtalegruppe for mænd med prostatakræft
05.10.2017	Kl. 16.00	København	Torsdagstræf for prostatakræftpatienter
05.10.2017	Kl. 19.00	Hillerød	Herreværelset
05.10.2017	Kl. 19.00	Holbæk	Kræft i et musisk perspektiv
05.10.2017	Kl. 19.00	Nykøbing F	Medicinsk brug af cannabis
06.10.2017	Kl. 10.00	Aalborg	Patient til patient
09.10.2017	Kl. 14.00	Vordingborg	Åbent informationsmøde
10.10.2017	Kl. 19.00	Odense	Foredrag - se hjemmesiden
11.10.2017	Kl. 15.00	Vejle	Samtalegruppe for mænd med prostatakræft
19.10.2017	Kl. 19.00	Horsens	Samtalegruppe for mænd og pårørende
19.10.2017	Kl. 14.00	Kolding	Samtalegruppe for mænd med prostatakræft
20.10.2017	Kl. 10.00	Aalborg	Patient til patient
24.10.2017	Kl. 19.15	Svendborg	Erfaringsudveksling for prostatakræftpatienter
25.10.2017	Kl. 19.00	Ringsted	Træffetid for mænd med prostatakræft

KORT MØDEOVERSIGT (fortsat) - fed tekst angiver foredrag eller særlige arrangementer

25.10.2017	Kl. 13.00	Esbjerg	Træffetid for mænd med prostatakræft
26.10.2017	Kl. 19.00	Hillerød	To patienthistorier
26.10.2017	Kl. 19.00	Nykøbing M	Samtalegruppe
30.10.2017	Kl. 14.00	Næstved	Træffetid for mænd med prostatakræft
31.10.2017	Kl. 14.00	Slagelse	Træffetid for mænd med prostatakræft
31.10.2017	Kl. 19.00	Odense	Ægtefællemøde
01.11.2017	Kl. 14.00	Aabenraa	Samtalegruppe for mænd med prostatakræft
02.11.2017	Kl. 16.00	København	Torsdagstræf for prostatakræftpatienter
02.11.2017	Kl. 19.00	Hillerød	Herreværelset
02.11.2017	Kl. 19.00	Holbæk	Kost – fysisk inaktivitet og kræft
02.11.2017	Kl. 19.00	Frederikshavn	Seneste behandlingsformer
03.11.2017	Kl. 10.00	Aalborg	Patient til patient
07.11.2017	Kl. 19.00	Odense	Foredrag - se hjemmesiden
07.11.2017	Kl. 19.30	Aarhus	Samtalegruppe for mænd og pårørende
08.11.2017	Kl. 15.00	Vejle	Samtalegruppe for mænd med prostatakræft
13.11.2017	Kl. 14.00	Vordingborg	Åbent informationsmøde
15.11.2017	Kl. 14.00	Thisted	Samtalegruppe for mænd med prostatakræft
16.11.2017	Kl. 19.00	Horsens	Samtalegruppe for mænd og pårørende
16.11.2017	Kl. 14.00	Kolding	Samtalegruppe for mænd med prostatakræft
17.11.2017	Kl. 10.00	Aalborg	Patient til patient
21.11.2017	Kl. 19.30	Aarhus	Prostatakræft – resultater fra et ph.d.-projekt
21.11.2017	Kl. 16.00	Nykøbing F	Erfaringsudveksling - rehabilitering
23.11.2017	Kl. 19.00	Hillerød	Prostatakræft og behandlingsmuligheder
27.11.2017	Kl. 14.00	Næstved	Træffetid for mænd med prostatakræft
28.11.2017	Kl. 14.00	Slagelse	Træffetid for mænd med prostatakræft
28.11.2017	Kl. 19.15	Svendborg	Erfaringsudveksling for prostatakræftpatienter
29.11.2017	Kl. 19.00	Ringsted	Træffetid for mænd med prostatakræft
29.11.2017	Kl. 13.00	Esbjerg	Træffetid for mænd med prostatakræft
01.12.2017	Kl. 10.00	Aalborg	Patient til patient
05.12.2017	Kl. 13.00	Odense	Julefrokost
05.12.2017	Kl. 19.30	Aarhus	Samtalegruppe for mænd og pårørende
06.12.2017	Kl. 14.00	Aabenraa	Samtalegruppe for mænd med prostatakræft
06.12.2017	Kl. 18.00	Nørresundby	Julehygge
07.12.2017	Kl. 16.00	København	Torsdagstræf for prostatakræftpatienter
07.12.2017	Kl. 19.00	Hillerød	Herreværelset
11.12.2017	Kl. 14.00	Vordingborg	Åbent informationsmøde
15.12.2017	Kl. 10.00	Aalborg	Patient til patient
21.12.2017	Kl. 19.00	Horsens	Samtalegruppe for mænd og pårørende

VELKOMMEN i Prostatakræftforeningen PROPA

PROPA arbejder for at:

- øge oplysningen om prostatakræft
- støtte forskning i sygdommen

Støt dig selv! Bliv medlem!

Indmeld dig på www.propa.dk eller tlf. 33 12 78 28

Mødekalender

Region Hovedstaden København

Den første torsdag i hver måned
Kl. 16.00 til 18.00

Sted: Center for Kræft og Sundhed, Nørre Allé 45, 2200 København N
Emne: Torsdagstræf for prostatakræftpatienter og deres pårørende. På mødet vil der være en patient og en pårørende, som vil være klar til en snak om mange af de problemer, der er ved at få stillet en prostatakræftdiagnose.

Tilmelding: Der er ingen tilmelding, og alle er velkomne.

Hillerød

Den første torsdag i hver måned
Kl. 19.00 til 21.00

Sted: Kræftens Bekæmpelse i Hillerød, Østergade 14, 3400 Hillerød
Emne: "Herreværelset"
"Herreværelset" i Hillerød blev etableret i foråret 2017 og er en aktivitet for mænd, der er ramt af prostatakræft. "Herreværelset" er et sted, hvor man kan møde andre mænd i samme situation og åbent og ærligt tale om private problemer og dele

sine erfaringer. I "Herreværelset" er der mulighed for at tale om de ting, der er vigtige for en i et hyggeligt og afslappet miljø. "Herreværelset" har i øjeblikket omkring 20 deltagere, men flere med diagnosen prostatakræft er velkomne.

Tilmelding: Yderligere kontakt og tilmelding fås ved henvendelse til Hans Møller, tlf. 20904000 eller e-mail hansmoeller@hotmail.com

Hillerød

Torsdag den 21. september 2017
Kl. 19.00 til 21.00

Sted: Kræftens Bekæmpelse i Hillerød, Østergade 14, 3400 Hillerød
Emne: Prostatakræft og parforhold
Psykolog **Marianne Kruse**, Kræftrådgivningen i Hillerød, vil give os et oplæg om de problemer, som en kræftdiagnose påfører parforholdet, samt hvilke strategier og fremgangsmåder, der vil være hensigtsmæssige for at minimere problemernes omfang. Der vil efterfølgende være mulighed for spørgsmål og diskussion.

Mødeleder: Roman Sumczynski
Husk tilmelding er nødvendig forud

for mødet, da der er pladsbegrænsning.

Tilmelding: Senest den 19. september 2017 til Kræftrådgivningen i Hillerød, tlf. 70202658.

Hillerød

Torsdag den 26. oktober 2017
Kl. 19.00 til 21.00

Sted: Kræftens Bekæmpelse i Hillerød, Østergade 14, 3400 Hillerød
Emne: To patienthistorier: to forskellige behandlingsforløb, en med helbredende behandling og en anden med livsvarig behandling. En personlig beretning fra to prostatakræftpatienter, der fortæller om deres sygdom, behandling og senfølger. Efterfølgende vil der være mulighed for spørgsmål og diskussion. Alle patienter og deres pårørende er velkomne.

Mødeleder: Roman Sumczynski
Husk tilmelding er nødvendig forud for mødet, da der er pladsbegrænsning.

Tilmelding: Senest den 23. oktober 2017 til Kræftrådgivningen i Hillerød, tlf. 70202658.

Hillerød

Torsdag den 23. november 2017
Kl. 19.00 til 21.00

Sted: Kræftens Bekæmpelse i
Hillerød, Østergade 14, 3400 Hillerød

Emne: Prostatakræftsygdommen
og behandlingsmuligheder, også de
nyeste behandlinger bliver omtalt.
Oplægsholder: læge, ph.d., **Andreas
Røder**, Prostate Cancer Center, Rigs-
hospitalet. Efter pausen vil der være
mulighed for spørgsmål og diskus-
sion. Oplægget henvender sig for-
trinsvis til nydiagnosticerede prosta-
takræftpatienter, men alle patienter
og deres pårørende er velkomne.

Mødeleder: Roman Sumczynski
Husk tilmelding er nødvendig forud
for mødet, da der er pladsbegræns-
ning.

Tilmelding: Senest den 20. novem-
ber 2017 til Kræftrådgivningen i Hil-
lerød, tlf. 70202658.

Region Sjælland Roskilde

Onsdag den 20. september 2017
Kl. 19.00 til ca. 21.30

Sted: Frivilligcenter Roskilde,
Jernbanegade 21 A, lokale 7,
(det gamle tinghus), 4000 Roskilde

Emne: Inkontinens, bækkenbunds-
træning og prostatakræft
Oplæg ved **Alma Honoré Petersen**,
kontinenssygeplejerske i Holbæk, der
vil tale om vandladningsproblemer
og løsninger, og hun vil også komme
ind på hjælpemidler. Mange vil
kunne hjælpes med de rette midler,
hvilket i høj grad kan forbedre den
enkeltes sociale liv og dermed øge
livskvaliteten.

Alle er velkomne, gerne med pårø-
rende. Der er gratis adgang. I pausen
er der kaffe med brød til kr. 20.

Tilmelding: Senest lørdag den 16.
september 2017 til Birthe Olsen,
tlf/sms 60717426 eller e-mail bo@
propa.dk

Holbæk

Torsdag den 5. oktober 2017
Kl. 19.00 til 21.30

Sted: Stenhusbakken, Stenhusvej 21,
4300 Holbæk

Emne: Kræft i et musik perspektiv
Bent Kværndrup – musiklærer, for-
fatter og sangskriver - kommer den-
ne aften og fremfører nogle af sine
gode sange, som er blevet til, da han

selv blev ramt af prostatakræft.
Bent vil også løst fortælle om den
bog og den CD, som han har udgivet.
Kom og hør hans historie og lyt til
hans nærværende og rammende tek-
ster om kampen mod kræft.
Der er kaffe og kage i pausen for kr. 20.
Tilmelding: Senest mandag den 2.
oktober til
Bendt Larsen, tlf. 20164859,
e-mail bendterik@nypost.dk

Holbæk.

Torsdag den 2. november 2017
Kl. 19.00 til 21.30.

Sted: Stenhusbakken, Stenhusvej 21,
4300 Holbæk

Emne: Kost – fysisk inaktivitet og
kræft

Christina Hilding Rasmussen, pro-
jektmedarbejder i Kræftens Bekæm-
pelses afdeling for Forebyggelse og
Oplysning samt kandidat i Folke-
sundhedsvidenskab, fortæller denne
aften om, hvordan man kan reducere
risikoen for at få kræft ved at spise
sundt og have en aktiv livsstil.
Sund kost og fysisk aktivitet er også
gavnligt under og efter et kræftfor-
løb.

Der fortælles også om flere anbefa-
linger, som de fleste mennesker let
kan følge, og om sammenhængen
mellem rigtig kost og fysisk aktivitet,
så den enkelte kan få
en bedre hverdag.

Der er kaffe og kage i pausen for kr. 20.

Tilmelding: Senest mandag den 30.
oktober 2017 til
Bendt Larsen, tlf. 20164859 eller
e-mail bendterik@nypost.dk

Ringsted

**Den sidste eller anden sidste
onsdag i måneden, se kort møde-
oversigt - dog ikke i december**
Kl. 19.00 til 21.00

Sted: Anlægspavillonen, Tværgade 5,
4100 Ringsted

Emne: Træffetid for mænd med pro-
statakræft

Mød en repræsentant fra PROPA til
en god snak om prostatakræft, be-
handling m.m.

Vi hjælper, så godt vi kan. Pårørende
og andre interesserede er meget
velkomne.

Tilmelding: Ikke nødvendig, bare
mød op.

Slagelse

**Den sidste tirsdag i hver måned,
dog ikke i december**
Kl. 14.00 til 15.30

Sted: Slagelse Bibliotek,
Stenstuegade, 4200 Slagelse

Emne: Træffetid for mænd med pro-
statakræft

Mød en repræsentant fra PROPA til
en god snak om prostatakræft, be-
handling m.m.

Vi hjælper, så godt vi kan.

Pårørende og andre interesserede er
meget velkomne.

Tilmelding: Ikke nødvendig, bare
mød op.

Næstved

**Den sidste mandag i hver måned,
dog ikke i december**
Kl. 14.00 til 16.00

Sted: Kræftrådgivningen,
Ringstedgade 71, 4700 Næstved

Emne: Træffetid for mænd med pro-
statakræft og deres pårørende.

Til stede vil være en patient/repræ-
sentant fra PROPA samt en pårøren-
de, som begge er klar til en snak om
de mange problemer, der er ved at få
en prostatakræftdiagnose.

Vi er ikke læger – men hjælper, så
godt vi kan!

Tilmelding: Ikke nødvendig.

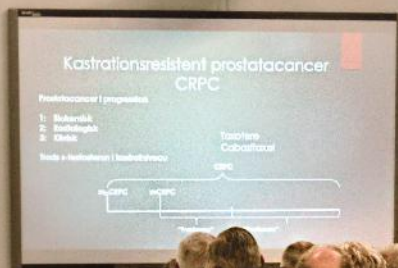
Næstved

Tirsdag den 3. oktober 2017.
Kl. 19.00 til 21.00

Sted: Kræftrådgivningen,
Ringstedgade 71, 4700 Næstved

Emne: Bivirkninger og livskvalitet
ved livslang behandling for prostata-
kræft, fortalt af **Lisa Gruschy**, forsk-
ningssygeplejerske ved Copenhagen
Prostate Cancer Center, Rigshospi-
talet.

Det kan for den enkelte være en
barsk opdagelse – efter diagnosti-
cering af prostatakræft – at skulle
i livslang hormonbehandling. De
fleste er helt uforberedte på konse-
kvenserne heraf, idet behandlingen
bl.a. indvirker på seksualitet, psykisk
velbefindende, knogleskørhed, hjer-
tekarbelastning, livslængde o.m.a.
Lisa Gruschy har - efter samtale med
mange patienter - rigtig stor erfaring
i dette emne og arbejder med oplys-
ning om, hvordan man bedst kan in-
formere og forberede disse patienter
på deres nye livsvilkår.

Ca. midtvejs i foredraget er der kaffe/te + kage.

Gratis for medlemmer af PROPAs Gæster kr. 25,00.

Tilmelding: Senest torsdag den 28. september 2017 til Poul Erik Andersen på tlf. 20874391 eller e-mail pea.propa@gmail.com

Vordingborg

Den anden mandag i hver måned
Kl. 14.00 til 16.00

Sted: Brænderigården, Algade 104, 4760 Vordingborg

Emne: Åbent informationsmøde
Informationsmøde for mænd med prostatakraft.

Pårørende er velkomne.

Tilmelding: Ikke nødvendig.

Nykøbing Falster

Tirsdag den 26. september 2017
Kl. 19.00 til 21.00

Sted: Guldborgsund Frivilligcenter, Banegårdspladsen 1 A, 4800 Nykøbing F

Emne: "Kan du holde dig tæt mand?"
Behandling af inkontinens
Foredragsholder er fysioterapeut og uroterapeut **Heidi Kleis**, Nykøbing Falster, som denne aften vil fortælle om de muligheder, der er for at blive "tæt" efter operation eller bestråling. Heidi Kleis vil bl.a. undervise i bækkenbundens og blærens anatomi, i træningsmuligheder, hjælpemidler o.a., så man kan blive tæt igen!
Obs: Denne aften er KUN FOR MÆND. Der vil efter foredraget være kaffe/te, frugt og kage.

Tilmelding: Til Asbjørn Rasmussen, tlf. 22874021 eller e-mail asseras@outlook.dk

Nykøbing Falster

Lokalgruppen Guldborgsund-Lolland indbyder – i samarbejde med Nykøbing F. Aftenskoler, Kræftens Bekæmpelse lokalgruppe Guldborgsund, Gigtforeningen Lolland-Falster samt Hjertehuset – medlemmer, pårørende og interesserede.

Torsdag den 5. oktober 2017
Kl. 19.00 til 21.00

Sted: "Multisalen" på Sophieskolen, Merkurs Plads 4, 4700 Nykøbing F

Emne: "KRÆFT, TRIT & RETNING" – medicinsk brug af cannabis?

Søs Egelind er dobbelt verdensmester i overlevelse af kræft og deler

rundhåndet ud af egne erfaringer i et personligt, livsbekræftende, tankevækkende og positivt foredrag om livstruende sygdom, og om hvordan man kan gå igennem en voldsom krise og komme ud på den anden side som et klogere, mere lykkeligt og taknemmeligt menneske.

Entrépris: kr. 100 for medlemmer af de arrangerende foreninger.

Tilmelding: Nykøbing F. Aftenskoler, tlf. 54858787

Nykøbing Falster

Tirsdag den 21. november 2017
Kl. 16.00 til 20.00

Sted: Guldborgsund Frivilligcenter, Banegårdspladsen 1 A, 4800 Nykøbing F

Emne: "Erfaringsudveksling." Er du ramt af prostatakraft, har du sikkert behov for at møde ligestillede. Vi er en gruppe mænd, der er parat til at støtte og hjælpe dig. Fysioterapeut **Bonnie Skovgaard** indleder mødet med et indlæg vedr. rehabilitering i Guldborgsund Kommune.

Herefter dialog og erfaringsudveksling. Vi opdeler deltagerne i nogle samtalegrupper: De strålebehandlede, robotopererede, radikalopererede, hormonbehandlede, aktivt overvågede og de pårørende. Der afsluttes med "et let måltid". Ingen deltagerbetaling, men frivillige bidrag er velkomne.

Tilmelding: Senest søndag den 19. november 2017 til Asbjørn Rasmussen, tlf. 22874021 eller e-mail asseras@outlook.dk

Region Fyn

Odense

Tirsdag den 12. september 2017
Kl. 19.00 til 21.00

Sted: Seniorhuset, Toldbodgade 5, 5000 Odense M

Emne: ERFA-møde

Deltagerne deles i to grupper. Den ene gruppe er for dem, som er opereret, og den anden gruppe for dem, som ikke har gennemgået en operation.

Tilmelding: Senest den 5. september 2017 til e-mail odense@propa.dk eller sms 40270528.

Odense

Tirsdag den 10. oktober 2017
Kl. 19.00 til 21.00

Sted: Seniorhuset, Toldbodgade 5, 5000 Odense M

Emne: Foredrag med en kendt foredragsholder

Se nærmere oplysninger på PROPAs hjemmeside.

Tilmelding: Senest den 3. oktober 2017 til e-mail odense@propa.dk eller sms 40270528.

Odense

Tirsdag den 31. oktober 2017
Kl. 19.00 til 21.00

Sted: Seniorhuset, Toldbodgade 5, 5000 Odense M

Emne: Ægtefællemøde
Mødeemne vil fremgå på PROPAs hjemmeside.

Tilmelding: Senest den 24. oktober 2017 til e-mail odense@propa.dk eller sms 40270528.

Odense

Tirsdag den 7. november 2017
Kl. 19.00 til 21.00

Sted: Seniorhuset, Toldbodgade 5, 5000 Odense M

Emne: Ikke fastlagt

Se nærmere oplysninger på PROPAs hjemmeside.

Tilmelding: Senest den 31. oktober 2017 til e-mail odense@propa.dk eller sms 40270528.

Odense

Tirsdag den 5. december 2017
Kl. 13.00

Sted: Seniorhuset, Toldbodgade 5, 5000 Odense M

Emne: Julefrokost

Se nærmere oplysninger på PROPAs hjemmeside.

Tilmelding: Senest den 28. november 2017 til e-mail odense@propa.dk eller sms 40270528.

Svendborg

Den fjerde tirsdag i hver måned, dog ikke i december
Kl. 19.15 til 21.00

Sted: Kræftens Bekæmpelse, Brogade 35, 5700 Svendborg

Emne: Erfaringsudveksling for såvel patienter som pårørende

Tilmelding:

Lajla Gregers, tlf. 40500430 eller e-mail lajlagregers@gmail.com

Region Nordjylland Aalborg

Fredage i lige uger, dog ikke i uge 52
Kl. 10.00 til 12.00

Sted: Forhallen i Sygehus Syd,
Hobrovej 18-22, 9100 Aalborg

Emne: "Patient til patient" er et samarbejde mellem nordjyske patientforeninger og Aalborg Sygehus. PROPA deltager i dette samarbejde og har træffetid for mænd med prostatakræft fredage i lige uger. Pårørende er også meget velkomne.

Tilmelding: Ikke nødvendig.

Aalborg

Mødet arrangeres i samarbejde mellem Osteoporoseforeningen, Kræftrådgivningen Aalborg og PROPA Nordjylland

Onsdag den 4. oktober 2017
Kl. 17.30 til 21.30

Sted: Auditoriet, Medicinerhuset,
Mølleparkvej 4, 9000 Aalborg

Emne: Kræft og knogleskørhed
Såvel mænd som kvinder rammes af kræftsygdomme og knogleskørhed. På mødet vil overlægerne **Peter Vestergaard**, professor og knogleekspert, og **Niels Chr. Langkilde**, urolog, begge fra Aalborg Universitetshospital, fortælle om knogleskørhed og antihormoner ved brystkræft og prostatakræft.

De to eksperter sætter særligt fokus på, hvad antihormoner gør ved knoglerne ved kræftbehandling, og mulighederne for behandling. Deltagelse er gratis, men tilmelding er nødvendig af hensyn til plads og forplejning. Der serveres sandwich og vand.

Alle er velkomne.

Tilmelding: Senest den 30. september 2017 til

Willy Larsen, tlf. 40402604, eller til
Poul Erik Christensen, tlf. 20150441,
e-mail pec@nordfiber.dk

Nørresundby

Onsdag den 6. december 2017
Kl. 18.00 til cirka 21.30

Sted: Ældre Sagen, Torvet 5,
9400 Nørresundby

Emne: Julehygge
Traditionen tro afholder vi igen julehygge, og vi sørger selv for underholdning, så medbring selv det gode humør.

Der serveres en frokost til cirka kr. 100.

Tilmelding: Senest lørdag den 2. december 2017 til

Willy Larsen, tlf. 40402604 eller til
Poul Erik Christensen, tlf. 20150441,
e-mail pec@nordfiber.dk

Frederikshavn

Torsdag den 2. november 2017
Kl. 19.00 til cirka 21.30

Sted: Frederikshavn Sygehus, Barfredsvej, 83, 9900 Frederikshavn

Emne: Behandlingsformer indenfor prostatacancer

Gennemgang af de seneste behandlingsformer indenfor prostatacancer og information om et peer board udviklingsprojekt, som er igangsat. Her inviteres patienter ind, som er med til at udvikle regionens patientbehandling med indkaldelse og opfølgning. De to emner vil blive gennemgået af overlæge **Einar Holgersen** og

afsnitsledende sygeplejerske **Jette Hjorthede Christoffersen**.

I pausen serveres gratis te/kaffe.

Tilmelding: Senest mandag den 30. oktober 2017 til

Willy Larsen, tlf. 40402604, eller
Poul Erik Christensen, tlf. 20150441,
e-mail pec@nordfiber.dk

Nykøbing Mors

Torsdag den 7. september 2017
Kl. 10.00

Mødested: Molermuseet,
Skarrehagevej 8, 7900 Nykøbing Mors
Program: Kl. 10.00: Vi får en guidet rundvisning på Molermuseet, hvor museumsleder **Henrik Madsen** på sin engagerede måde vil sætte os ind i molerets mysterium. Derefter går man rundt på egen hånd.

Kl. 12.30: Frokost på Feggesund Kro. Arrangementet er gratis (bortset fra drikkevarer) og er kun for medlemmer af PROPA og deres pårørende.

Tilmelding: Senest den 4. september 2017 til

Sven Thor Larsen, tlf. 51917714,
e-mail sventhorlarsen@gmail.com,
eller Ole Jensen, tlf. 29800638, e-mail
olj@propa.dk

Nykøbing Mors

Torsdag den 26. oktober 2017
Kl. 19.00 til 21.00

Sted: Morsø Folkebibliotek, lokale 1,
Holgersgade 7, 7900 Nykøbing Mors

Emne: Samtalegruppe for mænd med prostatakræft

Erfaringsudveksling mellem mænd på lige fod. Vi er en gruppe mænd, der er parate til at støtte og hjælpe hinanden i spørgsmål om sygdom og behandling. Så mød op og få en snak. Snakken bliver selvfølgelig i gruppen. Du må gerne tage en pårørende med.

PROPA er vært ved en kop kaffe

Tilmelding: Ikke nødvendig. Bare mød op.

Thisted

Onsdag den 13. september 2017
Kl. 14.00 til 16.00

Sted: Plantagehuset, Plantagevej 18,
7700 Thisted

Emne: Samtalegruppe for mænd med prostatakræft

Informationsmøde og erfaringsudveksling for mænd med prostatakræft.

Du må gerne tage pårørende med.

Tilmelding: Ikke nødvendig.

Thisted

Onsdag den 15. november 2017
Kl. 14.00 til 16.00

Sted: Plantagehuset, Plantagevej 18,
7700 Thisted

Emne: Samtalegruppe for mænd med prostatakræft

Informationsmøde og erfaringsudveksling for mænd med prostatakræft.

Du må gerne tage pårørende med.

Tilmelding: Ikke nødvendig.

Region Midtjylland Aarhus

Den 1. tirsdag i hver måned
Kl. 19.30 til 21.30

Sted: Hejmdal, Kræftpatienternes
Hus, Peter Sabroes Gade 1,
8000 Aarhus C

Emne: Samtalegrupper for prostatakræftpatienter og deres pårørende (erfaringsudveksling). Tag gerne din ægtefælle/partner med.

Der serveres kaffe/te og frugt for kr. 20.

Tilmelding: ikke nødvendig.

Aarhus

Tirsdage kl. 15.45 til 16.45

Motion og prostatakræft

Målgruppe: Mænd, der har eller har haft prostatakræft.

Sted: Ellekærsolen, Jernaldervej 5,
8210 Aarhus V.

Der er gode parkeringsforhold.

Gymnastik: Vi arbejder med bevægelighed, styrke, balance, kondition og koordination samt bækkenbundstræning. Ved hjælp af disse fokusområder arbejdes hele kroppen igennem. Der trænes intensivt med varierende øvelser. Der tages individuelt hensyn, så alle kan få optimalt udbytte af træningen. Der kan være op til 12-14 deltagere på holdet.

Kom og prøv en gratis time.

Pris: kr. 300 for et halvt kalenderår.

Tilmelding og leder: Fysioterapeut **Isaac R. Ervandian**, tlf. 40791228 eller e-mail ervandian@gmail.com

Aarhus

Tirsdag den 21. november 2017
Kl. 19.30 til 21.30

Sted: MarselisborgCentret, Bygning 8, P.P. Ørumsgade 11, 8000 Aarhus C. Der er gode og gratis parkeringsforhold.

Emne: Prostatakræft – resultater fra et ph.d.-projekt

Læge, ph.d. **Maria Ervandian** vil fortælle omkring resultaterne fra et netop afsluttet ph.d.-projekt omhandlende patienter, der er behandlet med såvel operation som strålebehandling for prostatakræft. Antallet af patienter, der diagnosticeres med prostatakræft er stigende, hvilket medfører, at et øget antal patienter modtager aktiv behandling i form af operation eller strålebehandling. Omkring 25-30% af de patienter, der bliver opereret for prostatakræft, vil udvikle et stigende prostataspecifikt antigen efter operationen, som følge af persisterende sygdom. Patienter med stigende PSA efter operation udgør en heterogen patientgruppe. Nogle har lokalt tilbagefald af prostatakræft, mens andre har spredning af prostatakræft allerede ved første tegn på sygdomstilbagefald. Hos patienter med formodet lokalt sygdomstilbagefald forsøges med endnu en kurativ behandling i form af strålebehandling af området, hvor prostata tidligere var placeret. Formålet med denne strålebehandling er at kurere patienten, og reducere risikoen for spredning af sygdommen.

Ph.d.-projektet har fokus på behandlingseffekt af strålebehandling hos patienter, der er opereret for prostatakræft, bivirkninger fra urinvejene

efter operation og strålebehandling, samt påvirkning af livskvalitet. I pausen serveres te/kaffe med kage for kr. 25.

Tilmelding: Senest fredag den 17. november 2017 til Arne Ellerup, tlf. 24465351 eller e-mail aarhus@propa.dk

Horsens

Den tredje torsdag i hver måned
Kl. 19.00 til 21.00

Emne: Samtalegrupper for prostatakræftpatienter og deres pårørende (erfaringsudveksling). Tag gerne din ægtefælle/partner med.

Der serveres kaffe/te til kr. 20.

Sted: Sund By, Aaboulvarden 52, 8700 Horsens

Tilmelding: Ikke nødvendig.

Herning

Tirsdag den 12. september 2017
Kl. 19.00 til 21.00

Emne: Nyeste udvikling indenfor genteknologi til opsporing og bedre behandling af prostatakræft
I dette foredrag vil professor **Karina Dalsgaard Sørensen** fra Molekylær Medicinsk Afdeling på Aarhus Universitetshospital fortælle om den nyeste udvikling indenfor genteknologiske metoder, som sigter mod at løse problemerne med diagnosticering af prostatakræft. Målet er at udvikle nye tests, som på baggrund af en blod- eller urinprøve kan afgøre hvilke patienter, der har brug for at få taget en biopsi/vævsprøve af prostata, samt hvilken behandling og medicinering der er bedst til den enkelte patient, som har fået prostatakræft.

Sted: Frivillig Centret, Fredensgade 14, 7400 Herning (Codan huset)

Tilmelding: Med navn og adresse, antal og tlf. nr. senest søndag d. 10. september 2017 kl. 12.00 til Kræftens Bekæmpelses Rådgivningscenter Herning, tlf. nr. 70202663 eller e-mail herning@cancer.dk – mærkes PROPA.

Region Syddjylland Vejle

Den anden onsdag i hver måned, dog ikke i december
Kl. 15.00 til 17.00

Sted: Kræftens Bekæmpelses "Livsrum", Beriderbakken 9, 7100 Vejle

Emne: Samtalegruppe for mænd med prostatakræft

Erfaringsudveksling mellem mænd på lige fod. Vi er en gruppe mænd, der er parate til at støtte og hjælpe hinanden i spørgsmål om sygdom og behandling. Så mød op og få en snak, det bliver i gruppen. Du må gerne tage pårørende med.

Tilmelding: Ikke nødvendig

Esbjerg

Den sidste onsdag i hver måned, dog ikke i december
Kl. 13.00 til 15.00

Sted: Kræftrådgivningen, Jyllandsgade 30, 6700 Esbjerg tlf. 70202671

Emne: Træffetid for mænd med prostatakræft

Er du ramt af prostatakræft – enten som patient eller pårørende – har du måske behov for at møde en ligestillet fra prostatakræftforeningen PROPA.

Tilmelding: Ikke nødvendig.

Kolding

Den tredje torsdag i hver måned, dog ikke i december
Kl. 14.00 til 17.00

Sted: Sundhedscenter Kolding, Skovvangen 2, 6000 Kolding

Emne: Samtalegruppe for mænd med prostatakræft

Erfaringsudveksling mellem mænd på lige fod. Vi er en gruppe mænd, der er parate til at støtte og hjælpe hinanden i spørgsmål om sygdom og behandling. Så mød op og få en snak, det bliver i gruppen. Du må gerne tage pårørende med.

Tilmelding: Ikke nødvendig

Aabenraa

Den første onsdag i hver måned
Kl. 14.00 til 16.00

Sted: Kræftrådgivningen, Nørreport 4,1, 6200 Aabenraa

Emne: Samtalegruppe for mænd med prostatakræft

Erfaringsudveksling mellem mænd på lige fod. Vi er en gruppe mænd, der er parate til at støtte og hjælpe hinanden i spørgsmål om sygdom og behandling. Så mød op og få en snak, det bliver i gruppen. Du må gerne tage pårørende med.

Tilmelding: Ikke nødvendig

Prostatakræftforeningen PROPA

Landsorganisation

Landsbestyrelsen

Landsformand	Axel Petersen	Bagsværd	21283197	axp@propa.dk	Hovedstaden
Næstformand	Ole Jensen	Thisted	29800638	olj@propa.dk	Nordjylland
Best.medlem	Vakant				R.form. Hovedst.
Best.medlem	Poul Erik Andersen	Næstved	20874391	pea.propa@gmail.com	R.form. Sjælland
Best.medlem	Niels Einer-Jensen	Odense M	66191949	nielseinerjensen@gmail.com	R.form. Fyn
Best.medlem	Michael Fagerberg	Aalborg	21810731	michaelfagerberg@gmail.com	R.form. Nordjyll.
Best.medlem	Asger E. Knudsen	Ikast	97154545	aek@pc-privat.dk	R.form. Midtjyll.
Best.medlem	Vakant				R.form. Sydjyll.
Best.medlem	Arne Ellerup	Åbyhøj	24465351	ellerup@stofanet.dk	Midtjylland
Pårør.repr.	Vakant				

Suppleanter til Landsbestyrelsen

1.	Svend Thor Larsen	Nykøbing M.	51917714	sventhorlarsen@gmail.com	Nordjylland
2.	Peter Skifter	Lystrup	40579202	pskifter@live.dk	Midtjylland
3.	Erik Østergaard	Odense C	40270528	trykanalyse@galnet.dk	Fyn

Region Hovedstaden

Regionsbestyrelse Hovedstaden

Formand	Vakant			
Næstformand	Jens Nielsen	København	40766271	savspil@gmail.com
Kasserer	Jan Olesen	Frederiksberg	30548064	janolesen@kabelmail.dk
Best.medlem	Villo Sigurdsson	Frederiksberg	41485028	villosig@gmail.com
Best.medlem	Roman Sumczynski	Fredensborg	48483283	roman@lic-mail.dk

Lokalgrupper i region Hovedstaden

Lokalgruppe Storkøbenhavn

Formand	Villo Sigurdsson	Frederiksberg	41485028	villosig@gmail.com
Næstformand	Jan Olesen	Frederiksberg	30548064	janolesen@kabelmail.dk
Best. medlem	Jens Nielsen	København	40766271	savspil@gmail.com

Lokalgruppe Nordsjælland

Formand	Roman Sumczynski	Fredensborg	48483283	roman@lic-mail.dk
Best. medlem	Preben Byskov	Helsingør	24257407	byskov@larsen-byskov.dk
Best. medlem	John Pedersen	Smørum	41600947	john.pedersen.storefiler@gmail.com

Lokalgruppe Vestegnen

Formand	Jens Nielsen	København	40766271	savspil@gmail.com
---------	--------------	-----------	----------	-------------------

Lokalgruppe Amager

Formand	Vakant			
---------	--------	--	--	--

Region Sjælland

Regionsbestyrelse Sjælland

Formand	Poul Erik Andersen	Næstved	20874391	pea.propa@gmail.com
Næstformand	Asbjørn Rasmussen	Nykøbing F.	22874021	asseras@outlook.dk
Kasserer	Birthe Olsen	Solrød Strand	60717426	bo@propa.dk

Lokalgrupper i region Sjælland

Lokalgruppe Roskilde

Formand	Jørgen Hindhede	Roskilde	20111660	privat@advojh.dk
Næstformand	Vakant			
Kasserer	Birthe Olsen	Solrød Strand	60717426	bo@propa.dk
Best.medlem	Svend Ejvin Jensen	Roskilde	24274906	svendejvin@gmail.com
Best.medlem	Boye Koch	Roskilde	40284770	fotograf@boyekoch.dk
Best.medlem	Seth Johnn Fjeldsted	Roskilde	30685216	sethjohnn@outlook.dk
Pårørenderepr.	Pia Lind	Næstved	29909210	pia.lind@live.dk

Lokalgruppe Nordvestsjælland

Formand	Bendt Larsen	Vipperød	20164859	bendterik@nypost.dk
Næstformand	Svend Ejvin Jensen	Roskilde	24274906	svendejvin@gmail.com
Pårørenderepr.	Pia Bjerregaard	Holbæk	31129138	piabjerregaard@mail.dk

Lokalgruppe Vestsjælland

Formand	Ruben Højmark Jensen	Sorø	31907242	ruben.hojmark@gmail.com
Best.medlem	Hans Gunnar Andersen	Slagelse	42775785	hansgunn@mail.dk
Best.medlem	Anders Sixtus Andersen	Ringsted	21630494	anderssix@hotmail.dk

Selvhjælpsgruppe Vordingborg

Best.medlem	Steen Ott	Askeby	21784000	
-------------	-----------	--------	----------	--

Lokalgruppe Guldborgsund - Lolland

Formand	Asbjørn Rasmussen	Nykøbing F.	22874021	asseras@outlook.dk
Næstformand	Kjeld Larsen	Toreby L.	51685830	jettekjeld@hotmail.dk
Kasserer	Henning Jørgensen	Maribo	25789945	henning.rona@gmail.com
Best.medlem	Finn Poulsen	Nakskov	21844426	finn.poulsen20@hotmail.dk

Lokalgruppe Sydsjælland

Formand	Poul Erik Andersen	Næstved	20874391	pea.propa@gmail.com
Næstformand	Kai Erik Milo	Karise	29290090	ke.i.milo@mail.tele.dk
Pårørenderepr.	Jonna Kjær	Næstved	21276241	pejk@email.dk
Best.medlem	Klaus Juliussen	Næstved	40891178	
Best.medlem	Erik Jensen	Mogenstrup	30334315	

Region Fyn**Regionsbestyrelse Fyn**

Formand	Niels Einer-Jensen	Odense M	66191949	nielseinerjensen@gmail.com
Næstformand	Jan Cort Hansen	Odense NV	28106100	jancort75@gmail.com
Sekretær	Eske Brun	Faaborg	21479488	eskebrun@gmail.com
Best.medlem	Erik Østergaard	Odense C	40270528	trykanalyse@galnet.dk
Best.medlem	John F. Nielsen	Nyborg	51511721	mott-nielsen@skovparknet.dk
Pårørenderepr.	Eva Mott	Nyborg	51511721	emol@nyborg.dk

Lokalgrupper i region Fyn**Lokalgruppe Odense**

P.t. samme som regionsbestyrelsen

Selvhjælpsgruppe Svendborg

Michael Korsgaard Sørensen	Svendborg	66111123	mks@propa.dk
----------------------------	-----------	----------	--------------

Region Nordjylland**Regionsbestyrelse Nordjylland**

Formand	Michael Fagerberg	Aalborg	21810731	michaelfagerberg@gmail.com
Næstformand	Poul Erik Christensen	Brovst	20150441	pec@nordfiber.dk
Kasserer	Willy Larsen	Nørresundby	40402604	wlarsen@hotmail.com
Best.medlem	Sven Thor Larsen	Nykøbing Mors	51917714	sventhorlarsen@gmail.com
Best.medlem	Ole M. Jensen	Hjørring	20332484	olemarkusjensen@gmail.com
Best.medlem	Ole Jensen	Thisted	29800638	olj@propa.dk
Best.medlem	Knud Trier	Hobro	25850531	knudtrier@gmail.com

Lokalgrupper i region Nordjylland**Lokalgruppe Mors/Thy**

Formand	Sven Thor Larsen	Nykøbing Mors	51917714	sventhorlarsen@gmail.com
Næstformand	Ole Jensen	Thisted	29800638	olj@propa.dk
Kasserer	Knud Meelsen	Nykøbing Mors	29442097	
Best.medlem	Bent Holmberg Nielsen	Erslev	30138456	bent.mors@outlook.com
Best.medlem	Steen Jensen	Thisted	40218065	steen.jensen5@mvb.net

Lokalgruppe Nord

Formand	Poul Erik Christensen	Brovst	20150441	pec@nordfiber.dk
Næstformand	Ole M. Jensen	Hjørring	20332484	omj@has.dk
Best.medlem	Knud Kristiansen	Storvorde	42965571	eskn@stofanet.dk
Best.medlem	Willy Larsen	Nørresundby	40402604	wlarsen@hotmail.com

Lokalgruppe Himmerland

Formand	Steffen Sand	Hadsund	50426083	sand@pt.lu
Næstformand	Knud Trier	Hobro	25850531	knudtrier@gmail.com
Best.medlem	Flemming A. Hansen	Mariager	21298566	fah47@icloud.com

Region Midtjylland**Regionsbestyrelse Midtjylland**

Formand	Asger E. Knudsen	Ikast	97154545	aek@pc-privat.dk
Næstformand	Vakant			

Kasserer	Arne Ellerup	Åbyhøj	24465351	ellerup@stofanet.dk
Sekretær	Bent D. Kristensen	Herning	97123765	bdk@lc-dk.dk
Best.medlem	Peter Skifter	Lystrup	40579202	pskifter@live.dk
Best.medlem	Kenneth Bodholdt	Brædstrup	27111544	kenneth@bodholdt.eu
Best.medlem	Thorkild Kay	Lund	21755633	thorkild.kay@gmail.com

Lokalgrupper i region Midtjylland

Lokalgruppe Østjylland

Formand	Arne Ellerup	Åbyhøj	24465351	ellerup@stofanet.dk
Kasserer	Peter Skifter	Lystrup	40579202	pskifter@live.dk
Best.medlem	Benny Christiansen	Hinnerup	30603118	ll.noerreriis@hansen.mail.dk
Best.medlem	Gert Sørensen	Hjortshøj	24289163	gert.bio@gmail.com

Lokalgruppe Midtvest

Formand	Asger E. Knudsen	Ikast	97154545	aek@pc-privat.dk
Best.medlem	Kaj Bjerg	Ørnhøj	97386172	unni.kaj@gmail.com
Best.medlem	Bent Daniel Kristensen	Herning	97123765	bdk@lc-dk.dk
Best.medlem	Ole Hansen	Aulum	40276862	oleagent@gmail.com
Pårørenderepr.	Kirsten Jensen	Brande	61782696	skovly7@dlmail.dk

Lokalgruppe Horsens og omegn

Formand	Kenneth Bodholdt	Brædstrup	27111544	kenneth@bodholdt.eu
Kasserer	Thorkild Kay	Lund	21755633	thorkild.kay@gmail.com
Best.medlem	Haye Hensen	Horsens	28186232	hensen@stofanet.dk

Region Syddjylland

Regionsbestyrelse Syddjylland

Formand	Vakant			
Næstformand	Vakant			
Kasserer	Kjeld Æbelø	Varde	50482933	kjeld.abeloe@pc.dk
Best.medlem	Niels Bjerrum	Varde	21698238	mani@ny-post.dk
Best.medlem	Niels Juhler	Esbjerg	21235616	jullefar@city.dk

Lokalgrupper i region Syddjylland

Lokalgruppe Syd

Formand	Hans-Herbert Seemann	Aabenraa	40472744	hansseemann@hotmail.com
---------	----------------------	----------	----------	-------------------------

Lokalgruppe Vest

Formand	Niels Bjerrum	Varde	21698238	mani@ny-post.dk
Næstformand	Hedvig Møller Larsen	Esbjerg Ø	51519386	flhml@esenet.dk
Kasserer	Kjeld Æbelø	Varde	50482933	kjeld.abeloe@pc.dk
Best.medlem	Knud Skov-Petersen	Ribe	24816278	seminarievej109@gmail.com
Best.medlem	Niels Juhler	Esbjerg	21235616	jullefar@city.dk

Lokalgruppe Øst

Kontaktperson	Henning Martinussen	Jerlev, Vejle	51528027	martinussen@dukamail.dk
---------------	---------------------	---------------	----------	-------------------------

Udvalg m.m.

Forretningsudvalg

Axel Petersen, tlf. 21283197, e-mail axp@propa.dk
Poul Erik Andersen, tlf. 20874391, e-mail pea.propa@gmail.com
Niels Einer-Jensen, tlf. 66191949, e-mail nielseinerjensen@gmail.com
Ole Jensen, tlf. 29800638, e-mail olj@propa.dk

Medicinudvalg

Niels Einer-Jensen, formand, tlf. 66191949,
e-mail nielseinerjensen@gmail.com
Ole Jensen, tlf. 29800638, e-mail olj@propa.dk
Bo Barfod, tlf. 50306022, e-mail bob@rudpedersen.com
Leif Otterstrøm, tlf. 40434679, e-mail leif_otterstrom@hotmail.com
Frank Hansen, tlf. 28308559, e-mail frankdux@tdcadsl.dk
Axel Petersen, tlf. 21283197, e-mail axp@propa.dk

Kommunikationsudvalg

Arne Ellerup, formand, tlf. 24465351, e-mail ellerup@stofanet.dk
Axel Petersen, tlf. 21283197, e-mail axp@propa.dk
Jan Cort Hansen, tlf. 28106100, e-mail jancort75@gmail.com

Patientstøttegruppen

Støttepersonerne i Patientstøttegruppen fremgår på PROPAs hjemmeside

Webmaster

Johnny Ejs, tlf. 28102479, e-mail joe@propa.dk

Medlemskartotek

Alle henvendelser vedrørende medlemsregistrering og modtagelse af PROPA NYT til:
Sekretariatet, tlf. 33127828, e-mail sekretariat@propa.dk

Sekretariat

Prostatakræftforeningen PROPA,
Jernbanegade 23 B, 4000 Roskilde
Tlf. 33127828, e-mail sekretariat@propa.dk
Gitte Blixt, landssekretær, tlf. 33127828, e-mail gib@propa.dk
Sekretariatet er åbent hverdage mellem kl. 10.00 og 14.00

Fotoudstillingen "12 mænd står frem" er nu på vej rundt i hele Danmark

PROPA vil gerne sætte fokus på prostatakræft, og det er lykkedes os at få sponsoreret disse 12 fantastisk flotte personlige billeder, hvor 12 danske mænd fortæller deres egen historie om det at få sygdommen og leve med den.

Historierne er personlige skæbnefortællinger – for prostatakræft kan ramme alle mænd. I Danmark er det ca. 5.000 mænd, der hvert år får diagnosen, der ikke alene ændrer deres liv – men også livet for deres pårørende. De 12 erkender alle deres sygdom og har bestemt ikke givet op – tværtimod.

De fire fotografer har hver skabt billeder, der taler for sig selv, og som gør et stort indtryk, og vores håb er, at alle, der ser udstillingen, vil tage det som en påmindelse om at være opmærksom på, at man skal gå til lægen, hvis man ikke helt har det, som man plejer.

Hvis du gerne vil se hvor og hvornår udstillingen befinder sig i din landsdel, så kan du gå ind på PROPAs hjemmeside www.propa.dk og få informationer herom.

Her er eksempler på, hvor fotoudstillingen har været udstillet.

Folkemødet 2017 i Allinge

Holstebro Sygehus, fernisering den 13. juni 2017 med deltagelse af sygehusfaglig direktør Ida Götke, HS, og Asger Knudsen, regionsformand for PROPA Midtjylland

Foto: Charlotte Ranneries, HS

